

Мотиви към проекта на Закон за публичните финанси

От влизането си в сила през 1996 г. Законът за устройството на държавния бюджет (ЗУДБ) е основният инструмент за управление на бюджетния процес и уреждане на взаимоотношенията между държавния бюджет и бюджетите на общините, както и режима на извънбюджетните средства. Законът се придържа към класическата структура на устройствените закони за бюджета, като определя процедурата, ролите и компетентностите на участниците в бюджетния процес в отделните му етапи – съставяне, приемане, изпълнение и приемане на отчета.

Законът за устройството на държавния бюджет е един от силно консервативните закони, който през 16-те си години действие е претърпял относително малък брой изменения и допълнения - девет на брой. Влизането му в сила съвпада с въвеждането на режима на валутния борд и има за цел да осигури необходимата фискална устойчивост посредством строга финансова дисциплина в управлението на бюджетите на държавните органи и бюджетните организации. Законът за устройството на държавния бюджет се явява основният инструмент на правителствата за запазване на силната роля на фиска, като регулатор за постигане на целите и справяне с предизвикателствата, стоящи пред икономическата политика на страната в отсъствието на монетарна политика.

Независимо от консерватизма, с който се характеризира управлението на държавните финанси, ЗУДБ не се оказва бариера пред усилията на Министерството на финансите в посока усъвършенстване на управлението на публичните финанси. Стартиралите през 2002 г. процеси, насочени към оптимизиране на бюджетната процедура и въвеждане на програмно и ориентирано към резултатите бюджетиране в министерствата и държавните агенции, постепенно намериха практическо приложение. Министерството на финансите положи усилия за повишаване качеството на информацията, съдържаща се в бюджетните документи, като бе утвърдена практиката Народното събрание да приема разходите по бюджетите на министерствата и на държавните агенции по политики, а Министерският съвет да ги утвърждава по програми.

С въвеждането на подобни съвременни инструменти и модели Министерството на финансите създаде предпоставки за постигане на устойчива и предсказуема средносрочна рамка, осигуряваща по-ефективно разпределение и управление на ресурсите. Паралелно с усилията във фазата на планирането и съставянето на бюджета се осъществяваха и реформи в областта на изпълнението и отчитането му, като по-съществените са свързани с въвеждането на Единната сметка и създаването на унифициран сметкоплан за бюджетните предприятия, съответстващ на правилата на Държавната финансова статистика (GFS), Системата на националните сметки (SNA 93) и Европейската система на национални сметки (ESA 95).

През този период протича и процес на финансова децентрализация, като инструмент на централната власт за подобряване на финансовото състояние на общините. Целите на реформата в тази област акцентират основно върху създаването на условия за устойчиво и дългосрочно балансиране на разходните отговорности на общините със стабилни приходоизточници и ефективен граждански контрол.

Уместността на тези усилия многократно бе потвърдена и от международните финансови институции, които отчетоха постигнатия от страната ни напредък по отношение на провежданата фискална и бюджетна дисциплина, особено в контекста на

приетите през 2011 г. в рамките на постигнатия широк политически консенсус фискални правила, обединени в т.н. „Пакт за финансова стабилност”.

Превърналите се в част от националното законодателство фискални правила институционализираха рамката за разработване на фискалната и бюджетна политика в дългосрочен план. Този акт осигури търсената приемственост в политиката и гарантира в национален и международен план, че България ще бъде фискално и бюджетно дисциплинирана страна. Съгласно новите фискални правила дефицитът по консолидираната фискална програма (КФП) не може да надвишава 2% от БВП, а консолидираните разходи не могат да надвишават 40% от прогнозния БВП. Така България направи сериозна крачка в посока прилагане на европейските изисквания за засилване и укрепване на икономическото управление и за засилена координация на икономическите, фискални и бюджетни политики на държавите-членки, преди приемането в края на 2011 г. на законодателство на Европейския съюз от т.н. „шесторка”.

Следва да се отбележи, че осъществяваните в периода от началото на членството ни в Европейския съюз реформи са и отделни стъпки в изпълнение на препоръки на ECOFIN за подобряване работата в областта на качеството на публичните финанси, за повишаване на ефективността и ефикасността на публичните разходи и на структурата на приходите, както и за провеждане на основни реформи в публичния сектор.

Голяма част от представените по-горе реформи и нововъведения във фискалната и бюджетна област не намираха трайно институционално решение, а се провеждаха чрез уредба в годишните закони за държавния бюджет и в постановлението за неговото изпълнение. По този начин фискалната политика често се оказваше заложенник на конюнктурни политически решения, които не винаги отчитаха реалното състояние на икономиката и очакванията за нейното развитие в средносрочен план. Това създаваше предпоставки за загуба на приемственост във фискалната политика и забавяше процеса на провежданите структурни реформи.

В своята програма правителството се ангажира с „провеждането на политика на икономическа и финансова обосновааност и целесъобразност на управленските решения”. В нея се предвижда реализирането на политика на ограничаване и оптимизиране на бюджетните разходи при строга и ясна отчетност, постоянен мониторинг и контрол на разходите на всички държавни дейности.

За постигането на декларираната в програмата цел за повишаване качеството на публичните финанси правителството е заложило редица мерки, сред които централно място заемат: „приемане на нова нормативна уредба за планиране и управление на публичните финанси и утвърждаване ролята на програмното и ориентирано към резултатите бюджетниране като основен метод за управление на публичните разходи” и „разработване на нов устройствен закон за държавния бюджет”.

Подготвеният проектозакон е израз на намеренията на правителството за широкообхватна реформа на средносрочната бюджетна рамка, която да адресира съществуващите слабости и да подкрепи протичащите процеси на фискална консолидация. С проекта на Закон за публичните финанси правителството изпълнява основни мерки по транспонирането на Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 година относно изискванията за бюджетните рамки на държавите-членки и за създаване на условия за изпълнението на относимите регламенти, приети в края на 2011 г. Изработването на нов закон е и в контекста на препоръките на Сметната палата.

Със законопроекта за публичните финанси се цели системата за управление на публичните финанси да се постави на една широка основа, като средносрочната бюджетна рамка се превърне в реален инструмент за средносрочно прогнозиране и планиране, чрез подчиняване органите на централната и местната власти на строги фискални правила и институционализиране на програмния подход на бюджетиране за министерствата и държавните агенции с оглед измерване ефективността и ефикасността от предоставянето на публични услуги.

Предвидените разпоредби, уреждащи съставянето на средносрочната бюджетна прогноза, на държавния бюджет, на бюджетите на държавното обществено осигуряване, на Националната здравноосигурителна каса и на общинските бюджети имат за цел въвеждането на многогодишна бюджетна перспектива, основава на многогодишно фискално планиране.

Във връзка с целта за въвеждане на цялостни, съгласувани и надеждни практики за планиране, бюджетиране, изпълнение и отчитане на подсекторите на сектор „Държавно управление“ с влизането в сила на Закона за публичните финанси се предвижда отмяна на Закона за устройството на държавния бюджет и на Закона за общинските бюджети, както и промени в десетки други закони. Обобщаването на националните фискални правила - за салдото на сектор „Държавно управление“, за бюджетното салдо по консолидираната фискална програма, изчислено на касова основа, за максималния размер на разходите по консолидираната фискална програма, за номиналния размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“, както и за общинския дълг и гаранции в самостоятелна глава ще наложи изменения в Закона за държавния дълг и в Закона за общинския дълг.

С проектозакона се цели и допълнително засилване на взаимодействието между законодателната, изпълнителната, съдебната власт и общинските съвети за провеждане на благоразумна фискална политика при спазване на референтните стойности за бюджетния дефицит и размера на консолидирания дълг, установени за Европейския съюз с критериите от Маастрихт.

С проектозакона се цели и повишаване на бюджетната прозрачност и публичност с оглед разширяване възможностите за участие на обществеността в обсъждането на провежданите политики и осъществяваните реформи, като са осигурени условия за увеличаване на достъпа до бюджетна информация, както и подобряване на нейното качество и обхват.

ЗАКОН **за публичните финанси**

Г л а в а п ъ р в а ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С този закон се уреждат общото устройство и структурата на публичните финанси, както следва:

1. обхват на публичните финанси;
2. структура на консолидираната фискална програма и основни показатели на бюджетите;
3. фискални правила и ограничения;
4. съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на държавния бюджет, на общинските бюджети и на други бюджети, попадащи в обхвата на консолидираната фискална програма;
5. режим на сметките за чужди средства;
6. финансови взаимоотношения с общия бюджет на Европейския съюз и с други международни програми и договори;
7. банково обслужване на бюджетните организации и система на единната сметка;
8. централизирано разплащане на осигурителни вноски и данъци;
9. отчетност на бюджетните организации.

Чл. 2. С особен закон не може да се дава уредба на бюджетна материя, която се отклонява от принципите и правилата, определени в този закон.

Чл. 3. Публичните финанси са система за осигуряване и финансиране на публични блага и услуги, преразпределение и трансфериране на доходи и акумулиране на ресурси от бюджетните организации чрез приходи, помощи, дарения, реализация на финансови активи, поемането на дълг и друго финансиране.

Чл. 4. Консолидираната фискална програма е система от обобщени показатели от бюджетите на всички първостепенни разпоредители с бюджет, централния бюджет, сметки за средствата от Европейския съюз и от други донори, сметки за чужди средства, както и други показатели за целите на определянето на бюджетното салдо.

Чл. 5. Бюджет е утвърденият, включително промененият по съответния ред, годишен финансов план на бюджетната организация, включващ приходите и помощите, разходите, трансферите, бюджетното салдо и неговото финансиране, поетите задължения за разходи, както и други показатели за оценка на постигане на целите на бюджетната организация.

Чл. 6. Бюджетите на бюджетните организации включват всички постъпления и плащания за дейността им.

Чл. 7. (1) Министерският съвет организира и ръководи съставянето, внасянето в Народното събрание и изпълнението на държавния бюджет чрез министъра на финансите и първостепенните разпоредители с бюджет.

(2) Висшият съдебен съвет организира и ръководи съставянето и изпълнението на бюджета на съдебната власт.

(3) Председателят на Народното събрание организира и ръководи съставянето и изпълнението на бюджета на Народното събрание.

(4) Органите за управление на Националния осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса организират и ръководят съставянето и изпълнението на бюджетите на държавните осигурителни фондове.

(5) Кметовете и общинските съвети организират и ръководят съставянето и изпълнението на общинските бюджети.

(6) Ръководителите на бюджетните организации, извън тези по ал. 1-5, организират и ръководят съставянето и изпълнението на бюджетите си.

Чл. 8. Централният бюджет обхваща постъпления и плащания, които не са включени в останалите бюджети.

(2) Централният бюджет се администрира от министъра на финансите по реда чл. 7, ал. 1 и в съответствие с изискванията на този закон, на закона за държавния бюджет за съответната година и в изпълнение на актове на Министерския съвет.

(3) Въз основа на закон или на нормативен акт на Министерския съвет отделни постъпления и плащания на централния бюджет може да се администрат и от други органи и лица.

Чл. 9. (1) Сметките за средства от Европейския съюз са финансово-правна форма за получаване, администриране, управление, разпределяне и разходване от бюджетните организации на средствата от Европейския съюз и свързаното с тях национално съфинансиране.

(2) Министърът на финансите може да определи режимът на сметки за средства от Европейския съюз да се прилага и за средства по други международни програми и договори, доколкото с нормативен акт не е предвидено друго.

Чл. 10. Чуждите средства на бюджетните организации се администрат чрез сметки за чужди средства, доколкото операции с тях не се извършват чрез съответните бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз.

Чл. 11. (1) Бюджетите и сметките се съставят и изпълняват за една бюджетна година.

(2) Бюджетната година започва на 1 януари и приключва на 31 декември на съответната година.

(3) Бюджетите и сметките се съставят в български левове.

Чл. 12. (1) Разпоредител с бюджет е съответният ръководител на бюджетната организация, а при колективните органи техният председател, освен ако с нормативен акт е определено друго.

(2) Разпоредители със сметки за средствата от Европейския съюз са бюджетни организации в качеството им на органи за финансово управление и контрол на средства от Европейския съюз и/или бенефициенти на съответните средства.

(3) Първостепенни разпоредители с бюджет са разпоредителите, които съставят, изпълняват и отчитат бюджет и са определени като такива със закон. Първостепенен разпоредител с бюджет по бюджета на община е кметът, по бюджета на Народното

събрание – председателят му, а по бюджета на съдебната власт – Висшият съдебен съвет.

(4) Разпоредители с бюджет от по-ниска степен са тези, чиито бюджети се включват в бюджета на съответния първостепенен разпоредител с бюджет или на друг разпоредител с бюджет от по-висока степен и се определят с акт на Министерския съвет по предложение на първостепенния разпоредител с бюджет, съгласувано с министъра на финансите, а за общините с акт на съответния общински съвет за второстепенните разпоредители и с акт на кмета – за третостепенните и с по-ниска степен разпоредители.

(5) Разпоредителите с бюджет от по-ниска степен по бюджета на Народното събрание се определят от Народното събрание.

(6) Разпоредителите с бюджет от по-ниска степен по бюджета на съдебната власт се определят от Висшия съдебен съвет.

(7) Първостепенните разпоредители с бюджет могат да делегират правомощия по изпълнението на утвърдените бюджети на второстепенните разпоредители с бюджет, като делегирането не ги освобождава от отговорностите по този закон.

Чл. 13. (1) Държавният бюджет, бюджетът на държавното обществено осигуряване и бюджетът на Националната здравноосигурителна каса се приемат от Народното събрание с отделни закони за съответната бюджетна година, при осигуряване на съответствие на бюджетните взаимоотношения между тях.

(2) Бюджетите на общините се приемат от общинските съвети по реда на този закон.

(3) Бюджетите на Българската академия на науките, държавните висши училища, Българската телеграфна агенция, Българската национална телевизия и Българското национално радио се приемат от управителните им органи в съответствие с изискванията на законите, уреждащи техния статут.

(4) Бюджетните параметри на другите икономически обособени лица и структурни единици, включени в консолидираната фискална програма, се приемат от управителните им органи в съответствие с нормативната уредба.

Чл. 14. (1) Основните показатели на всеки бюджет, включен в консолидираната фискална програма, са приходите, помощите, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и финансирането.

(2) Министърът на финансите утвърждава единна бюджетна класификация от унифицирани кодове за основните показатели и техните съставни елементи, групирани по определени признаци.

(3) Планирането, изпълнението и отчитането на показателите по консолидираната фискална програма се извършва на касова основа.

Чл. 15. (1) Разликата между приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения и нето операциите по финансиране по съставните бюджети на държавния бюджет, с изключение на бюджета на съдебната власт е за сметка на бюджетното взаимоотношение с централния бюджет.

(2) За целите на съставянето и изпълнението на бюджета сумата по ал. 1 за съответните бюджети и за централния бюджет е резултативна и индикативна величина.

Чл. 16. (1) Данъчно-осигурителните и неданъчните приходи се набират от физически и юридически лица въз основа на закон или друг нормативен акт, административен акт или договор.

(2) Данъчно-осигурителните приходи се определят по силата на действащите данъчни и осигурителни закони към датата на влизане в сила на годишния закон за държавния бюджет.

(3) Промени на ставките на данъците и на задължителните осигурителни вноски не трябва да се предвижда да влизат в сила по-рано от влизането в сила на закона за държавния бюджет и/или законите за бюджетите на националната здравноосигурителна каса и държавното обществено осигуряване за съответната година, или от тяхното изменение и допълнение.

Чл. 17. (1) Постъпленията не са целеви и служат за покриване на плащанията.

(2) Средствата от дарения, международни договори и програми и други безвъзмездно получени средства се разходват съгласно волята на дарителя и клаузите на съответните договори.

(3) Средствата с източник държавен инвестиционен заем се разходват съгласно клаузите на сключените договори.

(4) Средствата по бюджетите и по сметките за средствата от Европейския съюз, включително и разполагаемите лимити за плащания, както и допустимите и приложими за съответния бюджет и сметка за средствата от Европейския съюз форми на финансиране по реда на този закон със средства от централния бюджет, друг бюджет, други сметки за средствата от Европейския съюз или сметки за чужди средства, се използват за финансиране на плащания по съответните програми и проекти, включително и в случаите когато не е постъпило или не е разполагаемо за плащания припадащото се финансиране от Европейския съюз или от съответния донор или кредитор по други международни програми и договори.

(5) Разпоредбата на ал. 1 се прилага при условие, че не противоречи на съответните регламенти на Европейския съюз, договори, условия и изисквания на програмите и проектите.

Чл. 18. (1) Разходите по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет се класифицират по показатели въз основа на икономически и функционален признак.

(2) Разходите по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет, част от държавния бюджет, които разработват програмен бюджет, се класифицират и по политики/функционални области и бюджетни програми от компетентността и отговорността на съответния първостепенен разпоредител с бюджет.

Чл. 19. Разпоредбите на нормативни актове, които предвиждат увеличаване на разходите, намаляване на приходите и/или поемането на ангажименти за разходи/плащания, след като са приети законът за държавния бюджет, законът за бюджета на държавното обществено осигуряване и законът за бюджета на Националната здравноосигурителна каса не трябва да се предвижда да влизат в сила по-рано от изменението им или влизането им в сила за следващата бюджетна година.

Чл. 20. Ръководителите на бюджетните организации отговарят за организацията на процесите по планиране, изпълнение, контрол и отчитане на бюджетите.

Чл. 21. (1) Публичните финанси се управляват при спазване на следните принципи:

1. всеобхватност – управлението на публичните финанси се осъществява чрез бюджети и сметки, включени в консолидираната фискална програма и наблюдение на останалите лица от сектор „Държавно управление“;

2. отчетност и отговорност – публичните финанси се управляват по начин, който гарантира отчетност и отговорност на разпоредителите с бюджети;

3. адекватност - съответствие на фискалната политика с макроикономическите и социално-икономическите цели;

4. икономичност - придобиването с най-малки разходи на необходимите ресурси за осъществяване на дейността на бюджетните организации при спазване на изискванията за качество на ресурсите;

5. ефикасност - постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване на дейността на бюджетните организации;

6. ефективност - степента на постигане на целите на бюджетните организации при съпоставяне на действителните и очакваните резултати от тяхната дейност;

7. прозрачност – информираност на обществото чрез осигуряване на публичен достъп до информация за макроикономическите и бюджетни прогнози, данни относно текущото изпълнение на консолидираната фискална програма, както и за използваните методологии/допускания, залегнали при тяхното изготвяне;

8. устойчивост – поддържане на текущите нива на приходи и разходи без риск за платежоспособността на държавата или неспособност за покриване на задължения в дългосрочен план;

9. законосъобразност – спазване на приложимото законодателство, вътрешни актове и договори.

(2) Ръководителите на бюджетни организации са отговорни за изграждането, функционирането и отчитането на системи за финансово управление и контрол и вътрешен одит в съответствие с действащото законодателство.

(3) Ръководителите на бюджетни организации са отговорни за извършването на оценка за съответствие със законодателството в областта на държавните помощи, на разходите, субсидиите, временните безлихвени и ниско лихвени заеми, гаранциите, капиталовите трансфери и пропуснатите приходи и ползи, както и на другите форми на подпомагане в полза на лицата, които не са бюджетни организации, извършвани за сметка на съответните бюджети.

Г л а в а в т о р а

Ф И С К А Л Н И П Р А В И Л А

Чл. 22. (1) Министерският съвет при съставянето, приемането и изпълнението на показателите по консолидираната фискална програма спазва фискалните правила по този закон.

(2) Органите на местното самоуправление и местната администрация при съставянето, приемането и изпълнението на бюджетите на общините спазват фискалните правила по този закон.

Чл. 23. (1) Средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа не следва да надвишава 1 на сто от brutния вътрешен продукт. Средносрочната бюджетна цел се изчислява като не се вземат предвид еднократните мерки с временен характер.

(2) Средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа може да надхвърля 0,5 на сто от brutния вътрешен продукт при условие, че размерът на консолидирания държавен дълг не надхвърля 60 на сто от brutния вътрешен продукт.

(3) В случай на отклонение от средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит или от мерките за нейното постигане се задействат автоматични корективни механизми.

(4) Средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа се актуализира на всеки три години или при съществени отклонения в хода на изпълнението.

Чл. 24. (1) Неизпълнението на средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа се допуска при изключителни обстоятелства или в случай че непостигането ѝ е в размер, който не застрашава фискалната устойчивост в средносрочен план.

(2) Временно отклонение от средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа се разрешава при провеждането на значителни структурни реформи и при условие, че не се надвишават максимално допустимият размер на дефицита на сектор „Държавно управление“ по чл. 25, ал. 2.

(3) Изключително обстоятелство е необичайно събитие извън контрола на Министерския съвет, което има сериозно въздействие върху финансовата позиция на сектор „Държавно управление“ или период на икономически спад с над 3 на сто в реално изражение.

Чл. 25. (1) Целта за салдото на сектор „Държавно управление“ е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо.

(2) Дефицитът на сектор „Държавно управление“ на годишна основа, изчислен въз основа на методологията на Европейската система от национални и регионални сметки на Общността, не може да надвишава 3 на сто от brutния вътрешен продукт.

(3) В случай на дефицит на сектор „Държавно управление“ на годишна основа, Министерският съвет с бюджетната прогноза определя срока и стъпките за достигане на балансирано или положително салдо.

Чл. 26. (1) Средният темп на нарастване на бюджетните разходи за прогнозирания период не следва да надхвърля прогнозирания среден темп на нарастване на потенциалния брутен вътрешен продукт до достигане на средносрочната цел за структурния баланс, определена с бюджетната прогноза.

(2) По-висок темп на нарастване на разходите спрямо този по ал. 1 се допуска само при компенсиране с допълнителни мерки, водещи до увеличаване на бюджетните приходи. Допълнителните мерки следва да водят до устойчиво нарастване на приходите и да нямат еднократен характер.

(3) Мерки, водещи до трайно намаляване на бюджетните приходи, се компенсират с мерки за трайно намаляване на разходите.

(4) Преизпълнението на приходите не може да служи като източник за допълнителни разходи.

Чл. 27. (1) Целта за бюджетното салдо по консолидираната фискална програма, изчислено на касова основа, е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо.

(2) При очаквано негативно отклонение от годишната цел за бюджетното салдо по консолидираната фискална програма министърът на финансите предлага на Министерският съвет да одобри компенсиращи мерки.

(3) Годишният бюджетен дефицит по консолидираната фискална програма, изчислен на касова основа, не може да надвишава 2 на сто от brutния вътрешен продукт.

(4) Годишен бюджетен дефицит в размер, надвишаващ този по ал. 3, се допуска при изключителни обстоятелства и при условие, че не се надвишават максимално допустимият размер на дефицита на сектор „Държавно управление“ по чл. 25, ал. 2.

(5) В случай на дефицит по консолидираната фискална програма, изчислен на касова основа, в бюджетната прогноза и в закона за държавния бюджет се предвиждат мерки за ежегодното му намаление до постигане на балансирано или положително бюджетно салдо.

Чл. 28. Максималният размер на разходите по консолидираната фискална програма не може да надвишава 40 на сто от brutния вътрешен продукт.

Чл. 29. (1) Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година не може да надвишава 60 на сто от brutния вътрешен продукт.

(2) В случай на превишение на дълга по ал. 1 над 60 на сто от brutния вътрешен продукт в бюджетната прогноза и в закона за държавния бюджет се предвиждат мерки за ежегодното му намаление в размер не по-малко от 5 на сто от установеното превишение до постигане на съотношението по ал. 1.

(3) Като част от мерките по ал. 2, Министерският съвет може да предложи в закона за държавния бюджет за съответната година ограничения за емисията на дълг на общините и на социалноосигурителните фондове.

Чл. 30. (1) Целта за бюджетното салдо по бюджета на общината, изчислено на касова основа, е постигане и/или поддържане на балансирано или положително салдо.

(2) При очаквано негативно отклонение от годишната цел за бюджетното салдо по бюджета на общината, кметът на общината предлага на общинския съвет да одобри компенсиращи мерки.

(3) В случай на дефицит по бюджета на общината, изчислен на касова основа, по бюджета на общината се предвиждат мерки за ежегодното му намаление до постигане на балансирано или положително бюджетно салдо.

Чл. 31. (1) Средният темп на нарастване на разходите за местни дейности по бюджетите на общините за прогнозирания период не следва да надхвърля прогнозирания среден темп на нарастване на собствените общински приходи.

(2) По-висок темп на нарастване на разходите спрямо този по ал. 1 се допуска само при компенсиране с допълнителни мерки, водещи до увеличаване на бюджетните приходи. Допълнителните мерки следва да водят до устойчиво нарастване на собствените общински приходи и да нямат еднократен характер.

(3) Мерки, водещи до трайно намаляване на бюджетните приходи по бюджетите на общините, се компенсират с мерки за трайно намаляване на разходите.

Чл. 32. Поемането на задължения от общината за бъдещи периоди, които предполагат увеличаване на общинския дълг, може да стане само при спазване на съответните закони.

Чл. 33. (1) Годишният размер на плащанията по общинския дълг за всяка община във всяка отделна година не може да надвишава 15 на сто от средногодишния размер на собствените приходи и общата изравнителна субсидия за последните три години, изчислен на базата на данни от годишните финансови отчети за изпълнението на бюджета на общината.

(2) Номиналът на издадените общински гаранции не може да надвишава 5 на сто от общата сума на собствените приходи и общата изравнителна субсидия по последния годишен отчет за изпълнението на бюджета на общината.

(3) Годишният размер на плащанията по дълга включва дължимите главница, лихви, такси, комисиони и други плащания по поетия от общината дълг, с изключение на дълга по безлихвените заеми от централния бюджет за финансиране на разходи до възстановяването им по одобрени проекти по програми, съфинансирани от Европейския съюз.

(4) Когато предстоящо плащане по съществуващ дълг, който е предмет на рефинансиране, е дължимо на дата, предхождаща датата на поемане на рефинансиращия дълг, общината задължително заделя паричен резерв за предстоящото плащане по съществуващия дълг в рамките на размера, определен с ал. 1.

Чл. 34. (1) Социалноосигурителните фондове не могат да поемат дълг, освен временни безлихвени заеми по реда на този закон, както и дълг по международни програми и договори.

(2) Социалноосигурителните фондове не могат да издават гаранции.

Чл. 35. Министърът на финансите определя реда, начина и сроковете за предоставяне на информация за състоянието и движението на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление”, включително и за намеренията за поемане на дълг или за издаване на гаранции.

Чл. 36. Официалната информация за консолидирания дълг на сектор „Държавно управление” се публикува от Министерството на финансите в месеца следващ месеца, през който тези данни са публикувани от Европейската комисия (Евростат).

Чл. 37. (1) Със закона за държавния бюджет за съответната година се определят ограниченията за максималния размер на:

1. новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината;
2. новите държавни гаранции, които могат да бъдат поети през годината;
3. държавния дълг към края на годината.

(2) В закона за държавния бюджет за съответната година се включват и всички одобрени от Министерския съвет инвестиционни проекти и специфични програми съгласно Закона за държавния дълг, които ще се финансират с държавни или държавногарантирани заеми.

Чл. 38. Дължимите суми за лихви и погашения по главниците по държавния дълг съставляват приоритетно задължение на държавния бюджет.

Чл. 39. (1) С решението за приемане на общинския бюджет за съответната година общинският съвет определя:

1. максималния размер на новия общински дълг;
2. общинските гаранции, които могат да бъдат издадени през годината;
3. максималния размер на общинския дълг и общинските гаранции към края на бюджетната година.

(2) За установяване спазването на ограниченията по ал. 1 размерът на общинския дълг и общинските гаранции, които не са деноминирани в левове, се преизчисляват по курса на Българската народна банка към датата на възникване на задълженията.

Чл. 40. Дължимите суми за лихви и погашения по главниците по общинския дълг съставляват приоритетно задължение на общинския бюджет.

Чл. 41. (1) С годишния закон за държавния бюджет се определя минималното ниво на фискалния резерв към края на годината.

(2) При наличие на тенденции за намаление на фискалния резерв под минималното ниво по ал. 1 Министерският съвет по предложение на министъра на финансите одобрява мерки за възстановяването му.

Г л а в а т р е т а

СТРУКТУРА НА БЮДЖЕТИТЕ

Раздел I

Структура на държавния бюджет

Чл. 42. Държавният бюджет обхваща централния бюджет и бюджетите на Народното събрание, на съдебната власт, на Министерския съвет, на министерствата и на други бюджетни организации, за които това е определено в закон.

Чл. 43. (1) Централният бюджет включва постъпления от данъци, неданъчни приходи, постъпления и плащания, произтичащи от емитирането на държавни ценни книжа, постъпления от приватизация и финансови взаимоотношения с бюджета на Европейския съюз.

(2) Чрез централния бюджет се осигурява финансиране за останалите бюджети, включени в консолидираната фискална програма в съответствие със закона за държавния бюджет за съответната година.

(3) Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи се включва в централния бюджет.

(4) Средствата и операциите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система се включват в централния бюджет като самостоятелно обособена част.

Чл. 44. Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи се разходва въз основа на акт на Министерския съвет.

Раздел II

Структура на общинския бюджет

Чл. 45. Структурата на общинския бюджет включва:

1. приходи от:
 - а) местни данъци при условия, по ред и в граници, установени със закон;
 - б) такси;
 - в) услуги и права, предоставяни от общината;
 - г) разпореждане с общинска собственост;
 - д) глоби и имуществени санкции;
 - е) лихви и неустойки;
 - ж) други приходи;
2. разходи за делегирани от държавата и местни дейности;
3. бюджетни взаимоотношения с централния бюджет, други трансфери и временни безлихвени заеми;
4. бюджетно салдо;
5. финансиране.

Чл. 46. Общинският бюджет е публичен и се контролира от местната общност по ред, определен от общинския съвет и от определените със закон компетентни органи.

Глава четвърта

БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

Раздел I

Взаимоотношения на общинския бюджет с държавния бюджет и с други бюджети и сметки

Чл. 47. (1) Бюджетните взаимоотношения, включително и размерът им по видове, между общинските бюджети и държавния бюджет се определят със закона за държавния бюджет за съответната година.

(2) Бюджетните взаимоотношения по ал.1 могат да се променят по реда на този закон, въз основа на друг закон или нормативен акт на Министерския съвет, ако това е предвидено със закон.

Чл. 48. (1) Бюджетните взаимоотношения на общинския бюджет с централния бюджет включват:

1. обща субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности;
2. обща изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности;
3. целеви трансфери за капиталови разходи;
4. други целеви трансфери за общини;
5. финансови компенсации от държавата;
6. възстановени трансфери в централния бюджет;

7. временни безлихвени заеми от централния бюджет.

(2) Общините могат да получават трансфери и от други бюджети.

Чл. 49. (1) Държавата финансира делегираните на общините държавни дейности с обща субсидия за делегираните от държавата дейности.

(2) Общата субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности се определя въз основа на приети от Министерския съвет стандарти за финансиране и натурални показатели за съответната дейност.

(3) С решение на общинския съвет делегираните от държавата дейности могат да се финансират допълнително със средства от собствените приходи на общините.

(4) Субсидиите от централния бюджет за делегираните от държавата дейности не могат да се ползват като източник на средства за възстановяване на надвнесени данъци в общината за минали периоди.

Чл. 50. Размерът на целевия трансфер за капиталови разходи и механизмът за неговото разпределение по общини се определят със закона за държавния бюджет за съответната година.

Чл. 51. (1) Общата изравнителна субсидия е предназначена за местни дейности с цел да осигури минимално равнище на местните услуги в общините. Методиката за разпределението на общата изравнителна субсидия по общини се определя със закона за държавния бюджет за съответната година.

(2) Размерът на общата изравнителна субсидия не може да бъде по-малък от 10 на сто от отчета на собствените приходи на всички общини по последния годишен финансов отчет за касово изпълнение на бюджетите им.

Чл. 52. (1) При извършване на промени по реда на този закон размерът на бюджетните взаимоотношения на общините с централния бюджет се смята за изменен от датата, посочена в писменото уведомление на министъра на финансите.

(2) Промените по показателите на общинския бюджет в резултат на получени като трансфер средства от държавния бюджет, други бюджети и сметки се извършват без да е необходимо решение на общинския съвет.

Чл. 53. (1) Когато в изпълнение на нормативен акт се променят натуралните и стойностните показатели в делегираните от държавата дейности, министърът на финансите извършва съответните промени на взаимоотношенията между централния бюджет и бюджетите на общините.

(2) Министърът на финансите извършва промени в бюджетните взаимоотношения на съответните общини с централния бюджет, произтичащи от промени в административно-териториалното устройство на страната.

Чл. 54. Сметната палата упражнява контрол по изпълнението на финансовите взаимоотношения между държавния бюджет, други бюджети и сметки и бюджетите на общините, включително и по отношение на безлихвените заеми.

Раздел II

Взаимоотношения на държавния бюджет с бюджетите на държавното обществено осигуряване, на Националната здравноосигурителна каса и с други бюджети и сметки

Чл. 55. (1) Бюджетните взаимоотношения на държавния бюджет с бюджетите на задължителното социално и здравно осигуряване се определят по ред и условия предвидени в специалните закони.

(2) Годишният размер на бюджетните взаимоотношения по ал. 1 се определят със закона за държавния бюджет за съответната година.

(3) Показателите по бюджетите на държавното обществено осигуряване и на Националната здравноосигурителна каса трябва да съответстват на съответните показатели по държавния бюджет и на разчетите по консолидираната фискална програма.

(4) При неизпълнение на приходите по бюджетите на държавното обществено осигуряване и на Националната здравноосигурителна каса Министерският съвет може да одобри допълнителни трансфери от централния бюджет по бюджетите на държавното обществено осигуряване и на Националната здравноосигурителна каса, ако това не води до влошаване на бюджетното салдо по консолидираната фискална програма.

(5) При превишение над предвидените разходи за пенсии, помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на държавното обществено осигуряване, Министерският съвет може да одобри допълнителни трансфери от централния бюджет по бюджета на държавното обществено осигуряване, ако това не води до влошаване на бюджетното салдо по консолидираната фискална програма.

Чл. 56. (1) В държавния бюджет се включват и бюджетни взаимоотношения от/за държавни предприятия, както и от/за други бюджети, които са включени в консолидираната фискална програма, по ред и условия, предвидени в специалните закони.

(2) Предвидените средства за държавните предприятия се предоставят чрез бюджета на съответния първостепенен разпоредител с бюджет или директно от централния бюджет, когато това е предвидено в закон или нормативен акт на Министерския съвет.

Чл. 57. В държавния бюджет може да се предвиждат и предоставят трансфери за сметки за средства от Европейския съюз.

Г л а в а п е т а

ФИНАНСОВИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И С ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ И ДОГОВОРИ

Раздел I

Плащания от/към общия бюджет на Европейския съюз

Чл. 58. (1) Размерът на вноската от централния бюджет в общия бюджет на Европейския съюз се одобрява със закона за държавния бюджет за съответната година и се определя в съответствие с европейското законодателство относно системата на собствените ресурси на Европейските общности.

(2) Вноската по ал. 1, лихви за забавено предоставяне и други корекции се превеждат по сметка, открита в Българската народна банка на името на Европейската

комисия, съгласно условията и сроковете, установени в европейското законодателство относно системата на собствените ресурси на Европейските общности.

Чл. 59. От държавния бюджет се осигуряват средства за други вноски и плащания към бюджета на Европейския съюз.

Раздел II

Финансови взаимоотношения при управлението на средствата от Европейския съюз и на други международни програми и договори

Чл. 60. (1) Получаването, разходването и управлението на средствата от помощта, предоставена на Република България по програми и механизми на Европейския съюз и по други международни програми и договори, се осъществява в съответствие с приложимото европейско и национално законодателство и изискванията на съответните програми и договори.

Чл. 61. Националното съфинансиране по програми и механизми на Европейския съюз и по други международни програми и договори може да се осигури:

1. от бюджета на бюджетната организация-бенефициент;
2. чрез трансфер от централния бюджет или от друг бюджет.

Чл. 62. За покриване на по-високо от разчетеното усвояване на средствата от помощта, предоставена на Република България от Европейския съюз, Министерският съвет може да одобрява предоставянето на допълнително финансиране, при спазване на фискалните правила по този закон.

Чл. 63. Органите, отговорни за финансовото управление на средствата от Европейския съюз, са длъжни да предприемат необходимите действия за събирането на недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоените средства по проекти, включително и свързаното с тях национално съфинансиране, както и на глобите и другите парични санкции, предвидени в националното законодателство и правото на Европейския съюз или клаузите по други програми и договори.

Чл. 64. В случай на наложени финансови корекции, когато не подлежат на възстановяване от бенефициентите и източникът на изплатените недопустими разходи са сметките за средствата от Европейския съюз, те се възстановяват в рамките на бюджетната година към тези сметки от бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет, в чиято структура е органът за финансово управление на съответната програма/механизъм.

Чл. 65. (1) В случаите, когато проекти се оттеглят от финансиране със средства от Европейския съюз, органът за финансово управление на съответната програма/механизъм преустановява плащанията, като възстановява изплатените недопустими разходи за тези проекти.

(2) Необходимият финансов ресурс за финализирането на проектите по ал. 1 се осигурява от бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет, в чиято структура е органът за финансово управление на съответната програма/механизъм, доколкото със закон или с нормативен акт на Министерския съвет не е предвидено друго.

Чл. 66. Разпоредбите на чл. 64 и 65 се прилагат и за средствата от други международни програми и договори, освен ако със закон или с нормативен акт на Министерския съвет не е предвидено друго.

Г л а в а ш е с т а
СЪСТАВЯНЕ НА БЮДЖЕТИТЕ

Раздел I

Съставяне на средносрочната бюджетна прогноза, на държавния бюджет и на бюджетите на държавното обществено осигуряване и на Националната здравноосигурителна каса

Чл. 67. Министерският съвет чрез министъра на финансите организира съставянето на средносрочната бюджетна прогноза и на държавния бюджет.

Чл. 68. (1) Ежегодно в срок до 31 януари Министерският съвет по предложение на министъра на финансите приема бюджетната процедура по съставянето на средносрочната бюджетна прогноза и на държавния бюджет за следващата година.

(2) Бюджетната процедура включва етапите, сроковете, разпределението на отговорностите и изискванията за съставянето на средносрочната бюджетна прогноза и на проекта на държавния бюджет.

Чл. 69. Министърът на финансите определя с указания изискванията и формата за подготовката и представянето на информация във връзка с бюджетната процедура.

Чл. 70. (1) В бюджетната процедура участват всички първостепенни разпоредители с бюджет и други юридически лица, получаващи бюджетни средства.

(2) В бюджетната процедура участват и юридически лица, контролирани от държавата и/или общините, които не са част от консолидираната фискална програма, но попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“.

Чл. 71. (1) Бюджетните прогнози, проектите на бюджети, както и друга информация, определена с бюджетната процедура и с указанията по чл. 69, се разработват:

1. от разпоредителите с бюджет по бюджетите на бюджетните организации, без общините, по показатели от единната бюджетна класификация;

2. от първостепенните разпоредители с бюджет по бюджетите на Министерския съвет, на министерствата и на държавните агенции, които изготвят програмен формат на бюджет, и по политики и програми;

3. от разпоредителя с бюджет по бюджета на Народното събрание, и по функционални области и програми;

4. за бюджета на съдебната власт - и по органи на съдебната власт;

5. за общините - по показатели въз основа на икономически и функционален признак по единната бюджетна класификация;

6. от юридически лица, които попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“.

(2) Разпоредителите с бюджет разработват бюджетните си прогнози и проектите на бюджети при спазване на разходните тавани, одобрени от Министерския съвет със средносрочната бюджетна прогноза, на бюджетната процедура и на указанията на министъра на финансите.

(3) Първостепенните разпоредители с бюджет представят на министъра на финансите бюджетните си прогнози и проектите си на бюджети.

(4) Министрите представят на министъра на финансите и обобщени прогнози и показатели за юридически лица, които са извън държавния бюджет или попадат в сектор „Държавно управление“.

(5) Министрите представят на министъра на финансите информация за делегираните от държавата дейности, финансирани от държавния бюджет чрез бюджетите на общините.

Чл. 72. (1) В случаите, когато разпоредителите с бюджет по бюджетите на бюджетните организации, без общините, Народното събрание и Висшия съдебен съвет, са представили прогнозите си, които не съответстват на изискванията и формата за подготовката и представянето на информация във връзка с бюджетната процедура, министърът на финансите връща съответния проект за преработване в определен от него срок.

(2) Когато разпоредителите с бюджет по ал. 1 не са представили или не са преработили проектите си съгласно определените от министъра на финансите изисквания и срокове, министърът на финансите изготвя проектите на средносрочната бюджетна прогноза и на държавния бюджет за следващата година в съответствие с приоритетите на фискалната политика въз основа на разработените от Министерството на финансите оценки и прогнози.

Чл. 73. (1) Министърът на финансите ежегодно изготвя пролетен и есенен макроикономически сценарий в срок съответно до 20 март и до 20 септември.

(2) Макроикономическите прогнози, включително основните допускания, на които тези прогнози се основават, се публикуват на интернет страницата на Министерството на финансите в срок до 10 дни след изготвяне на прогнозите по ал. 1.

Чл. 74. (1) Ежегодно Министерският съвет по предложение на министъра на финансите приема разделението на дейностите, финансирани чрез общинските бюджети, на местни и делегирани от държавата и стандарти за делегираните от държавата дейности.

(2) Стандартите по ал. 1 служат за определяне на общия размер на средствата за финансиране на делегираните от държавата дейности и за разпределението им по общини.

(3) Натуралните и стойностните показатели за прилагане на стандартите могат да се променят в изпълнение на нормативни актове.

(4) С бюджетната процедура по чл. 68, ал. 1 се определят редът, сроковете и отговорностите за изготвянето на стандартите по ал. 1.

Чл. 75. (1) Ежегодно в срок до 15 април Министерският съвет по предложение на министъра на финансите одобрява средносрочна бюджетна прогноза за следващите три години, както и актуализация на стратегията по чл. 16 от Закона за държавния дълг.

(2) Средносрочната бюджетна прогноза се разработва от Министерството на финансите на базата на:

1. най-вероятния или на по-консервативния макроикономически сценарий, основан на пролетната прогноза за развитието на националната и световна икономика;

2. утвърдените с последната средносрочна бюджетна прогноза фискални цели, политики и разходни тавани и\или бюджетни взаимоотношения;

3. бюджетните прогнози на първостепенните разпоредители с бюджет за следващите три години;

4. оценките на Министерството на финансите на прогнозите на първостепенните разпоредители с бюджет;

5. оценки и прогнози за други показатели.

(3) При промяна на фискалните цели и политиките спрямо тези по ал. 2, т. 2 различията се отразяват в средносрочната бюджетна прогноза.

(4) Одобрената средносрочна бюджетна прогноза се публикува на интернет страницата на Министерството на финансите и се представя за информация на Народното събрание.

Чл. 76. Средносрочната бюджетна прогноза съдържа:

1. описание на приоритетите на политиките на правителството;

2. основни допускания, при които е разработена;

3. допускания за развитието на националната и световна икономика, включително и макроикономически сценарии;

4. цели на фискалната и бюджетната политика, обвързани със заложените в този закон фискални правила и ограничения и основни принципи за управление на публичните финанси;

5. информация за последната отчетна година, текущата година и прогноза за основни бюджетни показатели за следващите три години;

6. тавани на разходите по отделни първостепенни разпоредители с бюджет или обобщено за група първостепенни разпоредители с бюджет и\или на бюджетните взаимоотношения за следващите три години.

Чл. 77. (1) Министърът на финансите съгласува с първостепенните разпоредители с бюджет, без общините, разходните им тавани и\или на бюджетните им взаимоотношения по средносрочната бюджетна прогноза.

(2) Министърът на финансите съгласува с Националното сдружение на общините в Република България размера на бюджетните взаимоотношения на централния бюджет с бюджетите на общините по средносрочната бюджетна прогноза.

Чл. 78. (1) При разработването на средносрочната бюджетна прогноза и на проекта на държавния бюджет Министерството на финансите прави съпоставка на най-актуалния макроикономически сценарий с този на Европейската комисия и се аргументира при наличие на съществени разлики.

(2) Макроикономическите прогнози могат да се сравняват и с тези на други независими организации.

(3) Макроикономическите прогнози се подлагат на редовна, безпристрастна и всеобхватна оценка, основана на обективни критерии. Оценката включва обстоен преглед на заложените икономически допускания, сравнение с прогнозите, изготвени от други институции, както и последваща оценка.

(4) Резултатът от оценката по ал. 3 се оповестява публично и се взема предвид по целесъобразен начин в бъдещите макроикономически прогнози.

Чл. 79. Конвергентната програма, Националната програма за реформи и средносрочната бюджетна прогноза се разработват при еднакви макроикономически и фискални прогнози и допускания.

Чл. 80. (1) Министърът на финансите разработва законопроекта за държавния бюджет и проект на актуализирана средносрочна бюджетна прогноза при взаимодействие с първостепенните разпоредители с бюджет на базата на:

1. най-вероятния или на по-консервативния макроикономически сценарий, основан на есенната прогноза на Министерството на финансите за развитието на националната икономика;

2. проектите на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет за съответната година и разчети за следващите две години, разработени при задължително спазване на одобрените разходни тавани и/или бюджетни взаимоотношения;

3. проектите на бюджетите на Народното събрание и на съдебната власт и разчети за следващите две години, разработени при съобразяване с одобрените им разходни тавани, които имат препоръчителен характер;

4. единна бюджетна класификация, утвърдена от министъра на финансите;

5. оценки и прогнози за други показатели.

Чл. 81. (1) Министърът на финансите изготвя законопроекта за държавния бюджет и проект на актуализирана средносрочна бюджетна прогноза като отразява препоръките на Съвета на Европейския съюз, различията между макроикономическите сценарии от пролетната и есенната прогноза на Министерството на финансите за развитието на националната и световна икономика и ги внася в Министерския съвет.

(2) Министерският съвет одобрява едновременно законопроекта за държавния бюджет и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза. Параметрите на одобрения законопроект за държавния бюджет трябва да съвпадат с параметрите на актуализираната средносрочна бюджетна прогноза.

(3) В срок до 31 октомври Министерският съвет внася в Народното събрание законопроекта за държавния бюджет едновременно с актуализираната средносрочна бюджетна прогноза, която изпълнява ролята на мотиви към законопроекта.

(4) В едноседмичен срок от внасянето в Народното събрание на законопроекта за държавния бюджет първостепенните разпоредители с бюджет по бюджетите на Министерския съвет, на министерствата и на държавните агенции, които изготвят програмен формат на бюджет, изпращат до председателя на Народното събрание проектите си на бюджети по политики и програми за обсъждане в постоянните комисии и ги публикуват на интернет страниците си.

(5) Бюджетите по политики и програми по ал. 4 трябва да съответстват на параметрите по внесения законопроект и одобрената актуализирана средносрочна бюджетна прогноза.

(6) При необходимост Министерският съвет в едномесечен срок от обнародването на закона за държавния бюджет актуализира средносрочната бюджетна прогноза, съобразявайки я с параметрите на закона за държавния бюджет за съответната година.

(7) При необходимост първостепенните разпоредители с бюджет по бюджетите на Министерския съвет, на министерствата и на другите бюджетни организации, които изготвят програмен формат на бюджет, в едноседмичен срок от актуализацията на средносрочната бюджетна прогноза по ал. 6 актуализират бюджетите си по политики и програми, съобразявайки ги с параметрите на закона за държавния бюджет за съответната година и на средносрочната бюджетна прогноза и ги публикуват на интернет страницата си.

Чл. 82. Народното събрание и Висшият съдебен съвет, в сроковете определени с бюджетната процедура, представят на министъра на финансите информацията, необходима за разработването на средносрочната бюджетна прогноза и на проекта на държавния бюджет за съответната година.

Чл. 83. (1) Редът за съставянето на бюджетите на държавното обществено осигуряване и на Националната здравноосигурителна каса се определя в специалните им закони, доколкото в този закон не е предвидено друго.

(2) Националният осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса в сроковете, определени с бюджетната процедура, представят на министъра на финансите информацията, необходима за разработването на средносрочната бюджетна прогноза и на проекта на държавния бюджет за съответната година.

Чл. 84. Със законопроекта за държавния бюджет Министерският съвет може да предлага изменения и допълнения в други закони, чиито разпоредби касаят съставянето, изпълнението и отчитането на консолидираната фискална програма и други отношения, предмет на този закон.

Раздел II

Съставяне на бюджетна прогноза за местните дейности за следващите три години и на общинския бюджет

Чл. 85. (1) Общинският съвет приема наредба за условията и реда за съставяне на бюджетната прогноза за местните дейности за следващите три години, съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на общинския бюджет при спазване на общите принципи, правила и процедури по този закон.

(2) Кметът на общината организира съставянето на бюджетната прогноза и на бюджета на общината при спазване на указанията по чл. 69.

(3) В бюджетната прогноза и в бюджета на общината се включва частта от разходите по сключените от кмета договори, която ще бъде изплатена през съответната бюджетна година.

Чл. 86. (1) Кметът на общината разработва бюджетната прогноза на общината със съдействието на кметовете на кметствата и кметовете на районите, на базата на:

1. указанията по чл. 69;
2. допускания за развитието на региона;
3. приетите от общинския съвет стратегия, прогнози за развитие на общината и общинския план за развитие;
4. фискалните правила и ограничения, заложи в този закон;
5. предложенията на местната общност;

6. предложенията на второстепенните и от по-ниска степен разпоредители с бюджет и на бюджетните организации с общинска собственост.

(2) Общинският съвет одобрява бюджетна прогноза по предложение на кмета на общината.

(3) Кметът на общината представя в Министерството на финансите бюджетната прогноза в сроковете определени с бюджетната процедура.

Чл. 87. (1) Кметът на общината разработва проекта за общинския бюджет със съдействието на кметовете на кметствата и кметовете на районите, на базата на:

1. одобрената от Министерския съвет средносрочна бюджетна прогноза, включително и бюджетните взаимоотношения на държавния бюджет с общините;

2. указанията по чл. 69;

3. разделението на дейностите и определените натурални и стойностни показатели за делегираните от държавата дейности;

4. задълженията по предявени вземания на влезли в сила съдебни решения;

5. размера на просрочените задължения, размера на просрочените вземания, намеренията за поемане на ангажименти, поетите задължения за разходи, както и други бюджетни, отчетни и статистически показатели на касова и начислена основа.

6. задълженията по финансиране на общинския дълг и намеренията за поемане на нов общински дълг, както и максималния размер на общинския дълг и на общинските гаранции към края на бюджетната година;

7. задълженията по национални и регионални програми и проекти;

8. оценки и прогнози за други показатели.

(2) Кметът на общината предоставя проекта на бюджет за публично обсъждане от местната общност, като оповестява датата на обсъждането най-малко 7 дни предварително на интернет страницата на общината и в местните средства за масово осведомяване. Публичното обсъждане се провежда по ред, определен от общинския съвет. За постъпилите предложения се съставя протокол, който се внася в общинския съвет заедно с проекта на бюджет.

(3) Кметът на общината внася в общинския съвет проекта на бюджет на общината в 20 дневен срок от обнародването на закона за държавния бюджет за съответната година.

Г л а в а с е д м а

ПРИЕМАНЕ НА БЮДЖЕТИТЕ

Раздел I

Приемане на държавния бюджет и на бюджетите на държавното обществено осигуряване и на Националната здравноосигурителна каса

Чл. 88. (1) Законопроектите за държавния бюджет, за бюджета на държавното обществено осигуряване и за бюджета на Националната здравноосигурителна каса се разглеждат по реда, определен с Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

(2) Комисията, отговаряща за бюджета, при разглеждането на законопроектите по ал. 1 обобщава становищата на постоянните комисии на Народното събрание и предложенията на народните представители и се произнася по тях при запазване на предложеното бюджетно салдо по съответния бюджет.

(3) Бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджети по политики и програми се представят на постоянните комисии на Народното събрание от съответния първостепенен разпоредител с бюджет.

(4) При поискване от постоянните комисии на Народното събрание бюджетните организации предоставят допълнителни справки и пояснения по законопроектите по ал. 1 и бюджетите по ал. 3.

Чл. 89. (1) При разглеждането на законопроекта за държавния бюджет Народното събрание изслушва доклад от министъра на финансите и доклади от ресорните министри, отговорни за политиката в съответния сектор, от председателя на Народното събрание относно бюджета на Народното събрание и от определен от Висшият съдебен съвет представител за бюджета на съдебната власт, както и доклад от комисията, отговаряща за бюджета, след което обсъжда проекта на годишния закон за държавния бюджет.

(2) Държавният бюджет се приема със закон, който включва:

1. обобщени показатели за държавния бюджет на касова основа, за приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на Европейския съюз, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането, отношенията на държавния бюджет с бюджетите на общините, на социално и здравноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на консолидираната фискална програма;

2. бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет, част от държавния бюджет, по основни показатели на касова основа, на приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо, операции в частта на финансирането, както и максималните размери на задълженията за разходи, които могат да бъдат поети през годината;

3. разходите на първостепенните разпоредители с бюджет, които изготвят програмен формат на бюджет и са част от държавния бюджет - по политики и/или програми, а разходите на Народното събрание - по функционални области;

4. разходите на съдебната власт, включително и по органи;

5. други показатели, когато това е предвидено със закон.

(3) Разликата между приходите, разходите, трансферите и нето операциите по финансиране по бюджетите по ал. 2, с изключение на бюджета на съдебната власт, е за сметка на бюджетното взаимоотношение с централния бюджет.

(4) Сумата по ал. 3 за съответните бюджети и за централния бюджет е резултативна и индикативна величина.

Чл. 90. (1) В случай че до началото на бюджетната година държавният бюджет не бъде приет от Народното събрание, приходите на бюджета се събират в съответствие с действащите закони, а разходите се извършват в размери, не по-големи от размера на разходите за същия период на предходната година, като се отчитат влезли в сила нормативни актове на Народното събрание и Министерския съвет, които предвиждат допълнителни или намалени бюджетни средства и при спазване на фискалните правила

по този закон и одобрените от Министерския съвет със средносрочната бюджетна прогноза фискални цели.

(2) В случай на временен касов дефицит по държавния бюджет Министерският съвет може да го финансира със средства от наличности по сметки или чрез емисии на държавни ценни книжа, в размер не повече от половината от средно месечния размер на разхода за предходната година.

(3) Разпоредбата на ал. 1 не може да се прилага повече от 3 месеца.

(4) В случаите когато държавният бюджет не е приет в срока по ал. 3, Народното събрание по предложение на Министерския съвет определя с решение допълнителен срок за събиране на приходи и за извършване на разходи.

Чл. 91. (1) Министерският съвет може да бъде упълномощаван от Народното събрание да сключва договори за извършване на определени дейности, заплащането на които изцяло или частично ще се извърши през следващите години, свързано с изпълнението на одобрени от Министерския съвет програми, но в размер не по-голям от одобрените със закона за държавния бюджет бюджетни кредити за ангажменти за съответната година.

(2) Предложение до Народното събрание за даване на пълномощията се прави от Министерския съвет със законопроекта за държавния бюджет.

(3) В годишния държавен бюджет се включва частта от разходите по сключените от Министерския съвет договори, която ще бъде изплатена през съответната бюджетна година.

(4) Поемането на задължения за бъдещи периоди, които предполагат увеличаване на държавния дълг, може да стане само със закон.

Чл. 92. При разглеждането на бюджета на държавното обществено осигуряване Народното събрание изслушва доклад от ресорния министър и доклад от управителя на Националния осигурителен институт, както и доклад от комисията, отговаряща за бюджета, след което обсъжда проекта на годишния закон за бюджета на държавното обществено осигуряване.

Чл. 93. При разглеждането на бюджета на Националната здравноосигурителна каса Народното събрание изслушва доклад от ресорния министър и доклад от управителя на Националната здравноосигурителна каса, както и доклад от комисията, отговаряща за бюджета, след което обсъжда проекта на годишния закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса.

Чл. 94. (1) Министерският съвет приема постановление за изпълнението на държавния бюджет до един месец след обнародването на годишния закон за държавния бюджет.

(2) Постановлението конкретизира показатели по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет. С постановлението се конкретизират и показателите по отделните бюджетни програми по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет, които изготвят програмен формат на бюджет, в рамките на утвърдените с годишния закон за държавния бюджет разходи за политики и/или програми.

Чл. 95. Бюджетните организации публикуват утвърдените си бюджети на своята интернет страница при спазване на изискванията на Закона за защита на класифицираната информация.

Раздел II

Приемане на общинския бюджет

Чл. 96. (1) Общинският бюджет се разглежда по ред, определен от общинския съвет.

(2) Общинският съвет приема бюджета на общината, в срок до 15 дни от внасянето му от кмета, съгласно чл. 87, ал. 3.

(3) Решението на общинския съвет включва обобщени показатели за общинския бюджет на касова основа - за приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения с държавния бюджет, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането, както и размера на просрочените задължения от предходната година, които ще бъдат разплатени от бюджета за текущата година, размера на просрочените вземания, които ще бъдат събрани през бюджетната година, задълженията по финансиране на общинския дълг, намеренията за поемане на нов общински дълг, максималния размер на общинския дълг и на общинските гаранции към края на бюджетната година, разпределение на преходния остатък.

(4) Приетият бюджет на общината се разработва по тримесечия и се утвърждава от кмета на общината.

Чл. 97. С общинския бюджет може да се предвиди резерв за непредвидени и/или неотложни разходи, както следва:

1. за делегираните от държавата дейности – в размер до 10 на сто от одобрените средства със закона за държавния бюджет за съответната година;

2. за местните дейности – в размер, определен от общинския съвет.

Чл. 98. Общинският бюджет се представя в областните поделения на Сметната палата и в Министерството на финансите в срок до един месец след приемането му.

Чл. 99. (1) В случай че до началото на бюджетната година държавният бюджет не бъде приет от Народното събрание, приходите по бюджета на общината се събират в съответствие с действащите закони, а разходите се извършват в размери, не по-големи от размера на разходите за същия период на предходната година и при спазване на фискалните правила по този закон.

(2) В случай че до началото на бюджетната година държавният бюджет е приет от Народното събрание, за периода до приемането на бюджета на общината от общинския съвет месечните разходи за делегираните от държавата дейности се извършват в размери не по-големи от утвърдените със закона за държавния бюджет за съответната година бюджетни взаимоотношения на общината, а разходите за местни дейности се извършват в размери не по-големи от размера на разходите за същия период на предходната година.

Чл. 100. (1) При промени в административно-териториалното устройство на страната, както и в случаите на образуване на нови общини общинският съвет на съществуващата община приема изменението на годишния общински бюджет най-късно 60 дни след отделянето на новата община.

(2) Общинският съвет на новообразуваната община приема общински бюджет до края на текущата бюджетна година не по-късно от 60 дни след произвеждането на предсрочните избори за местна власт.

(3) При сливане на две или повече общини се изработва сборен бюджет на новообразуваната община, който се приема от новоизбрания общински съвет не по-късно от 60 дни след произвеждането на изборите.

Г л а в а о с м а

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТИТЕ

Раздел I

Общи положения

Чл. 101. (1) Министърът на финансите определя с указания изискванията, формите и процедурите за изпълнението на бюджета, които са задължителни за всички бюджетни организации.

(2) Неспазването на изискванията, формите и процедурите по ал. 1 се счита за нарушение на финансовата дисциплина.

(3) Указанията, с които се определят изискванията, формите и процедурите по ал. 1 се публикуват на интернет страницата на Министерството на финансите и се изпращат до първостепенните разпоредители с бюджет.

Чл. 102. (1) Първостепенните разпоредители с бюджет организират и ръководят изпълнението на бюджетите си.

(2) Първостепенните разпоредители с бюджет определят бюджетите на второстепенните разпоредители с бюджет и ги утвърждават.

(3) Второстепенните разпоредители с бюджет определят и утвърждават бюджетите на разпоредителите си с бюджет от по-ниска степен.

Чл. 103. (1) Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да извършват разходи и да поемат задължения за разходи за текущата година, надхвърлящи общия размер на утвърдените разходи и задължения за разходи по бюджетите им.

(2) Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да поемат многогодишни договорни ангажименти за плащания, които надхвърлят 10 на сто от утвърдените им за предходната година разходи по бюджета, без това да е утвърдено със закона за държавния бюджет за съответната година или с решение на Народното събрание.

(3) Наложени санкции и неустойки, както и неправомерно усвоено безвъзмездно финансиране са за сметка на утвърдения бюджет на първостепенните разпоредители с бюджет, доколкото със закон не е определено друго.

Чл. 104. (1) При временни касови разриви по бюджетите на първостепенните разпоредители, които не са част от държавния бюджет, министърът на финансите може да отпуска безлихвени заеми за сметка на централния бюджет със срок за възстановяване, който не трябва да изтича след края на бюджетната година, през която са отпуснати.

(2) По решение на съответния първостепенен разпоредител за неговия бюджет може да се ползват безлихвени заеми за сметка на временно свободни средства от негови и на подведомствените му разпоредители сметки за чужди средства, със срок за възстановяване, който не трябва да изтича след края на следващата бюджетна година,

през която са отпуснати. Отпускането на заема не следва да възпрепятства своевременното разплащане на задълженията по сметките за чужди средства.

(3) С акт на Министерския съвет може да се отпускат временни безлихвени заеми за държавния бюджет или за сметки за средствата от Европейския съюз по чл. 140 от сметки за чужди средства на разпоредителите с бюджети по държавния бюджет, с изключение на сметките за чужди средства на съдебната власт и Народното събрание, със срок за възстановяване, който не трябва да изтича след края на следващата бюджетна година, през която са отпуснати. Отпускането на заемите не следва да възпрепятства своевременното разплащане на задълженията по сметките за чужди средства.

(4) В случай, че не може да се извършат плащания от сметки за чужди средства, в резултат на предоставени по реда на ал. 2 и 3 и по чл. 105, ал. 1, т. 2 безлихвени заеми, дължимите суми се изплащат от съответния бюджет.

(5) За покриване на временни касови разриви по бюджетите на социалноосигурителните фондове и институции, освен по реда на ал. 1 и 2, могат да се ползват временни безлихвени заеми и за сметка на бюджетите на други социалноосигурителни фондове и институции. Заемите са отпускат с разрешение на министъра на финансите и са със срок за възстановяване не по-дълъг от края на бюджетната година, през която са отпуснати.

Чл. 105. (1) За авансово финансиране на плащания по проекти, финансирани със средства от Европейския съюз и от други международни програми и договори, освен по реда на чл. 137, ал. 1 могат да се отпускат временни безлихвени заеми:

1. от централния бюджет по бюджетите на общините и другите първостепенни разпоредители с бюджет, чиито бюджети не са част от държавния бюджет, по ред и условия, определени с акт на Министерския съвет;

2. по реда на чл. 104, ал. 2 и 3;

3. от сметките за средствата от Европейския съюз по чл. 140 – с акт на Министерския съвет;

4. от други сметки за средствата от Европейския съюз, без тези на общините – с разрешение на министъра на финансите по предложение на съответните разпоредители със сметки за средства от Европейския съюз;

5. от сметки за средствата от Европейския съюз на общините – с решение на съответния общински съвет. В случай, че не може да се извършат плащания от сметки за средства от Европейския съюз в резултат на предоставени безлихвени заеми, дължимите суми се изплащат от съответния общински бюджет.

6. от общинския бюджет - с решение на съответния общински съвет.

(2) Сумите от заемите по ал. 1, т. 2-6 се отнасят по съответния бюджет или сметка за средствата от Европейския съюз, ако е обособена такава.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и 2 се прилагат при условие, че не противоречи на съответните регламенти на Европейския съюз, договори, условия и изисквания на програмите и проектите.

(4) Срокът за погасяване на заемите по ал. 1 се обвързва със сроковете на ползването на съответното финансиране със средства от Европейския съюз и от други международни програми и договори, и свързаното с тях национално съфинансиране и може да превишава края на бюджетната година.

(5) Отпускането на заемите по реда на ал. 1-4 не следва да възпрепятства своевременното разплащане на задълженията по сметките за средства от Европейския съюз, от които е предоставен съответния заем.

Чл. 106. (1) При невъзстановяване в срок на отпуснати от централния бюджет временни безлихвени заеми на бюджетните организации, чиито бюджети не са част от държавния бюджет, се дължат лихви съгласно Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания.

(2) За отпусканите от централния бюджет временни безлихвени заеми може да се изискват обезпечения по ред, условия, видове и в размери, определени с акт на Министерския съвет.

Чл. 107. (1) В случаите, когато в съответния бюджет са предвидени средства в полза на лица, които не са бюджетни организации, същите се отпускат само след оценка от ръководството на бюджетната организация за съответствие с режима по държавните помощи.

(2) Оценката по ал. 1 се извършва и при предоставяне на гаранции, капитал и кредити с облекчени условия от бюджетни организации, както и при създаване на селективни преференции и облекчения в полза на лица, които не са бюджетни организации.

(3) Оценката по ал. 1 се извършва и в случаите, когато лица, които не са бюджетни организации:

1. се освобождават изцяло или частично от плащания към бюджета под каквато и да е форма;

2. извършват сделки с активи и/или предоставят или получават права и услуги при условия различни от пазарните.

(4) Министърът на финансите дава указания за извършването на оценките по ал. 1-3 във връзка с прилагането на режима по държавните помощи.

Раздел II

Изпълнение на държавния бюджет, на бюджетите на държавното обществено осигуряване и на Националната здравноосигурителна каса и на други бюджети, без общините

Чл. 108. (1) Първостепенните разпоредители с бюджет представят в Министерството на финансите месечно разпределение на годишните си бюджети в сроковете, определени с указанията по реда на чл. 101, ал. 1.

(2) При констатирани грешки или несъответствия на месечното разпределение по ал. 1 с утвърдените показатели по съответните бюджети министърът на финансите уведомява първостепенните разпоредители с бюджет и определя срок за отстраняването им.

Чл. 109. (1) Министерският съвет може да одобрява компенсирани промени между утвърдените показатели по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по тяхно предложение, съгласувано с министъра на финансите, с изключение на случаите по чл. 110.

(2) Министерският съвет може да одобрява вътрешни компенсирани промени между утвърдените разходи по политики по предложение на съответния първостепенен разпоредител с бюджет, съгласувано с министъра на финансите.

(3) Министерският съвет може да одобрява промени на утвърдените разходи за персонал по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по тяхно предложение, съгласувано с министъра на финансите.

(4) Министерският съвет може да одобрява допълнителни разходи по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет от резерва за непредвидени и/или неотложни разходи.

Чл. 110. (1) Министърът на финансите може да извършва компенсирани промени между показателите по централния бюджет, бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет и сметките за средства от Европейския съюз.

(2) Министърът на финансите може да извършва промени в разходите по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет, без бюджетите на Народното събрание и на съдебната власт, за сметка на дарения, помощи и други безвъзмездно получени суми.

(3) Министърът на финансите може да извършва промени в разходите по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет, без бюджетите на Народното събрание и на съдебната власт, при неусвоени от минали години суми от дарения, помощи, други безвъзмездно получени суми и застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по държавния бюджет.

(4) Министърът на финансите може да извършва промени в разходите по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет, без бюджетите на Народното събрание и на съдебната власт, за сметка на получени суми от застрахователни обезщетения.

(5) Министърът на финансите може да извършва промени в разходите по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет за сметка на получени по съответния бюджет трансфери от сметки за средствата от Европейския съюз.

(6) Министърът на финансите може да одобри компенсирани промени между бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по взаимно предложение на ръководителите им.

(7) Министърът на финансите въз основа на закон или акт на Министерския съвет може да одобри компенсирани промени между бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет.

(8) Министърът на финансите може да извършва компенсирани промени между утвърдените разходи по програми по бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет, когато не се променят утвърдените му показатели със закона за държавния бюджет за съответната година.

(9) Министърът на финансите може да извърши промени на бюджетните взаимоотношения с централния бюджет на първостепенните разпоредители с бюджет, включени в държавния бюджет, за плащания и постъпления, които са елемент на финансирането.

Чл. 111. (1) Първостепенният разпоредител с бюджет извършва съответните промени по бюджета си, включително и по бюджетите на второстепенните си разпоредители с бюджет в рамките на промените по чл. 109 и чл. 110.

(2) След извършване на промени по реда на чл. 109 и чл. 110 първостепенните разпоредители с бюджет представят в Министерството на финансите актуализирано разпределение на променените им бюджети по месеци, по определен от министъра на финансите ред.

(3) Първостепенният разпоредител с бюджет може да извършва промени по бюджета си включително и по бюджетите на второстепенните разпоредители с бюджет, когато не се променят утвърдените му показатели.

(4) Първостепенният разпоредител с бюджет, чийто бюджет не е одобрен по програми, може да извършва промени в рамките на утвърдения му бюджет, без това да променя утвърдените му показатели.

(5) Първостепенните разпоредители с бюджет разработват и утвърждават, съгласувано с министъра на финансите, вътрешни правила за организация на процеса по изпълнение на бюджетите си, включително за извършването на промени.

Чл. 112. (1) Не се допуска извършването на разходи или поемането на задължения, които влошават салдото по консолидираната фискална програма, освен в случаите, когато по предложение на Министерския съвет Народното събрание е приело съответни изменения и допълнения в закона за държавния бюджет и/или в закона за бюджета на държавното обществено осигуряване и/или в закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за съответната година.

(2) Не се допуска започването на програми или проекти, разходите за които не са предвидени в закона за държавния бюджет и/или в закона за бюджета на държавното обществено осигуряване и/или в закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за съответната година.

Чл. 113. (1) Промени по бюджетите в частта на финансирането се извършват за:

1. операциите по придобиване на дялове и акции, включително и за увеличение на размера на дяловото участие;

2. предоставяне на предприятия, които не са бюджетни организации, на заеми и възмездна финансова помощ;

3. други операции, определени със закона за държавния бюджет за съответната година, с постановлението за изпълнение на държавния бюджет за съответната година или с друг акт на Министерския съвет, по предложение на съответния първостепенен разпоредител с бюджет, съгласувано с министъра на финансите.

(2) Промените по ал. 1 се извършват от министъра на финансите въз основа на акт на Министерския съвет.

Чл. 114. (1) Дължими за сметка на централния бюджет суми на физически и юридически лица по влезли в сила съдебни и арбитражни решения, включително възстановяване на отнета в полза на държавния бюджет валута, се изплащат от бюджетите на съответните първостепенни разпоредители с бюджет, като при необходимост се извършват корекции на бюджетните им взаимоотношения с централния бюджет. Когато не може да се установи съответният разпоредител с бюджет, сумите се изплащат чрез бюджета на Министерството на финансите.

(2) Плащанията по ал. 1 могат да се извършат и чрез отнасянето на сумите по сметки за чужди средства на първостепенните разпоредители с бюджет.

(3) Доколкото с нормативен акт не е определено друго, разпоредбите на ал. 1 и 2 се прилагат и за предвидени в централния бюджет суми за обезщетения на физически и юридически лица, дължими от държавата въз основа на съответните закони.

Чл. 115. (1) Когато в закон или в акт на Министерския съвет не е изрично посочено по кой бюджет се внасят приходите от глоби, имуществени санкции, такси и други неданъчни приходи или е посочено, че се внасят в приход на държавния бюджет, тези приходи постъпват по бюджета на съответната бюджетна организация.

(2) Приходите от глоби и санкции, налагани и/или събрани от органи, администриращи приходите от данъци за централния бюджет, постъпват по съответните им банкови сметки за приходите на централния бюджет.

Раздел III

Изпълнение на общинския бюджет

Чл. 116. (1) Изпълнението на общинския бюджет се организира от кмета на общината чрез кметовете на кметства, райони и чрез ръководителите на бюджетни звена, финансирани от и чрез общинския бюджет.

(2) Кметът на общината утвърждава вътрешни правила за организация на процеса по изпълнение на бюджета, включително за извършването на промени, в съответствие с наредбата, приета от общински съвет по чл. 85, ал. 1.

Чл. 117. Събирането на собствените приходи в общинския бюджет се извършва от общинската администрация, освен когато със закон е предвидено друго.

Чл. 118. В рамките на бюджетната година временно свободните средства за делегираните от държавата дейности, с изключение на дейностите на делегиран бюджет, могат да се ползват за финансиране и на други плащания по бюджета на общината, със срок за възстановяване, който не трябва да изтича след края на бюджетната година, през която са ползвани при условие, че не се нарушава съвременното финансиране на делегираните от държавата дейности в определените им размери.

Чл. 119. (1) В рамките на определените капиталови разходи, финансирани със средства от целевата субсидия, ежегодно след 30 юни, с решение на общинския съвет се допуска извършването на вътрешни компенсирани промени между разходните параграфи, функциите, групите и дейностите, както и между отделните обекти и другите видове разходи с инвестиционно предназначение.

(2) Общинските съвети одобряват промените по ал. 1 само в рамките на бюджетната година.

Чл. 120. (1) Въз основа на поименните списъци на обектите за строителство и основен ремонт, за придобиване на материални и нематериални дълготрайни активи и за проучвателни и проектни работи министърът на финансите утвърждава разчетите за финансиране на капиталовите разходи на общините, финансирани със средства от целевата субсидия, определена със закона за държавния бюджет за съответната година.

(2) Поименните списъци по ал. 1 се представят в Министерството на финансите при условия и по ред, определени от министъра на финансите.

Чл. 121. Паричните постъпления от продажба на общински нефинансови активи се изразходват само за финансиране изграждането, основен и текущ ремонт на социална и техническа инфраструктура, както и за погасяване на ползвани заеми за финансиране на проекти на социалната и техническата инфраструктура.

Чл. 122. (1) Общините възстановяват в държавния бюджет неусвоените средства от целеви трансфери.

(2) Неусвоените средства от предоставени целеви трансфери за капиталови разходи по бюджетите на общините през текущата бюджетна година се възстановяват в държавния бюджет до 31 януари на следващата бюджетна година освен ако е определено друго в закон или в нормативен акт на Министерския съвет.

Чл. 123. Промени в общинския бюджет през бюджетната година и в размера на бюджетните взаимоотношения на общините с държавния бюджет се извършват при условия и по ред, определени с този закон и със закона за държавния бюджет за съответната година.

Чл. 124. (1) Общинският съвет може, доколкото със закон не е определено друго, да оправомощи кмета на общината да:

1. извършва компенсирани промени между утвърдените разходи по бюджета в рамките на една дейност от единната бюджетна класификация в частта за делегираните от държавата дейности, с изключение на дейностите на делегиран бюджет, след 30 юни на съответната година, при условие че няма просрочени задължения в делегираната дейност, от която се пренасочва;

2. извършва компенсирани промени между утвърдените разходи в рамките на една дейност или от една дейност в друга в рамките на една група от единната бюджетна класификация, без да изменя общия ѝ размер в частта за местните дейности.

(2) В изпълнение на правомощията си по ал. 1 кметът издава заповеди.

(3) Кметът извършва съответните промени по бюджета на общината, включително и по бюджетите на второстепенните си разпоредители в рамките на промените по ал. 1.

(4) След извършване на промени по реда на ал. 1 кметът представя в общинския съвет актуализирано разпределение на променените бюджети по тримесечия по определен от общинския съвет ред.

(5) Кметът може да извършва промени по бюджета на общината, включително и по бюджетите на второстепенните разпоредители с бюджет, когато не се променят утвърдените от общинския съвет параметри по бюджета на общината за съответната година.

(6) Не се допуска извършването на разходи или поемането на задължения, които влошават салдото по бюджета на общината.

(7) Не се допуска започването на програми или проекти, разходите за които не са предвидени в годишния бюджет на общината.

Чл. 125. (1) Кметът на общината внася в общинския съвет информация за текущото изпълнение на бюджета на полугодieto.

(2) Кметът информира периодично местната общност за изпълнението на бюджета по ред, определен от общинския съвет.

Чл. 126. (1) Във връзка с оптимизирането на бюджетните разходи и реалните потребности на местната общност в течение на бюджетната година общинският съвет може да открива, закрива или реструктурира бюджетни звена в общината, финансирани със собствени приходи, в рамките на своята компетентност, както и да предлага вземането на съответни решения от компетентните държавни органи в областта на възложените от държавата дейности и отговорности.

(2) Финансовите последици от решенията на общинския съвет по ал. 1, както и тези, свързани с освобождаване на отделни категории лица от заплащане на определени публични задължения към общината, са за сметка на общинския бюджет.

Г л а в а д е в е т а

ТЕКУЩО НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА

Чл. 127. Министерството на финансите осъществява наблюдение на текущото изпълнение на консолидираната фискална програма.

Чл. 128. При залагането и актуализирането на лимитите за плащания Министерство на финансите текущо може да предприема мерки за коригиране на месечните лимити за плащания или за отлагане залагането на лимити в частта на утвърдените суми за нелихвените разходи и трансфери при влошаване на текущите оценки спрямо годишните разчети.

Чл. 129. (1) Първостепенните разпоредители с бюджет представят в Министерството на финансите ежемесечно и на тримесечие отчети за изпълнението на бюджетите, включително и сметките за средства от Европейския съюз и по други международни програми и договори, както и друга допълнителна информация.

(2) Първостепенните разпоредители с бюджет, които съставят и изпълняват програмен бюджет, представят в Министерството на финансите и тримесечна информация за разходите по програми.

(3) Първостепенните разпоредители с бюджет, които съставят и изпълняват програмен бюджет, представят в Министерството на финансите, Народното събрание и Сметната палата подробен отчет за изпълнението на програмните бюджети към полугодieto и за годината.

(4) Отчетите по ал. 1 и 3 и информацията по ал. 2 се публикуват на интернет страниците на съответните първостепенни разпоредители с бюджет.

(5) Министърът на финансите дава указания за формата, съдържанието и сроковете за съставянето и представянето на отчетите по този член.

Чл. 130. Първостепенните разпоредители с бюджет представят в Министерството на финансите прогнози за очакваното изпълнение на бюджета по ред и в срокове, определени от министъра на финансите.

Чл. 131. (1) Министърът на финансите внася в Министерския съвет информация за касовото изпълнение на консолидираната фискална програма за всяко тримесечие на текущата бюджетна година.

(2) Информацията по ал.1 се публикува на интернет страниците на Министерския съвет и на Министерството на финансите.

Чл. 132. Министерския съвет внася в Народното събрание за информация доклад за касовото изпълнението на консолидираната фискална програма за полугодieto на текущата бюджетна година.

Г л а в а д е с е т а

ГОДИШНИ ОТЧЕТИ НА БЮДЖЕТИТЕ

Раздел I

Отчет на държавния бюджет

Чл. 133. (1) Въз основа на годишните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет и отчета на централния бюджет, заверени от Сметната палата, министърът на финансите изготвя годишния отчет за изпълнението на държавния бюджет по показателите, по които е приет и го внася за разглеждане в Министерския съвет.

(2) Министърът на финансите изготвя годишен отчет за състоянието на държавния дълг като съставна част от годишния отчет за изпълнението на държавния бюджет.

(3) Министерският съвет внася в Народното събрание отчета по ал. 1 в срок до 30 септември на следващата бюджетна година.

(4) Сметната палата представя в Народното събрание становище по отчета за изпълнението на държавния бюджет.

Чл. 134. (1) При обсъждането на отчета за изпълнението на държавния бюджет в Народното събрание:

1. министърът на финансите представя годишния отчет за изпълнението на основните показатели на държавния бюджет, спазването на фискалните правила и изпълнението на фискалните цели, както и информация за изпълнението на консолидираната фискална програма, както и годишния отчет за състоянието на държавния дълг;

2. първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет представят отчета за изпълнението на държавния бюджет в частта за изпълнението, за която отговарят.

(2) Народното събрание приема с решение отчета за изпълнението на държавния бюджет не по-късно от 31 декември на годината, следваща отчетната година.

Раздел II

Отчет на общинския бюджет

Чл. 135. (1) Кметът на общината изготвя годишния отчет за изпълнението на бюджета по показателите, по които е приет, и го внася за приемане в общинския съвет.

(2) Председателят на общинския съвет организира публично обсъждане на отчета по ал. 1 от местната общност, като оповестява датата на обсъждането най-малко 7 дни предварително на интернет страницата на общината и в местните средства за масово осведомяване. Публичното обсъждане се провежда по ред, определен от общинския съвет.

(3) Общинският съвет след обсъждането по ал. 2 приема годишния отчет за изпълнението на общинския бюджет не по-късно от 31 декември на годината, следваща отчетната година.

(4) Приетият отчет по ал. 3 се публикува на интернет страницата на общината.

Г л а в а е д и н а д е с е т а

СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Чл. 136. Сметките за средствата от Европейския съюз не се включват в държавния бюджет, общинските бюджети и останалите бюджети.

Чл. 137. (1) Чрез сметките за средства от Европейския съюз може да се извършва авансово финансиране на плащания на съответните бенефициенти-бюджетни организации под формата на безлихвени заеми по ред, начин и срокове, определени от министъра на финансите, включително и за сметка на осигуряване на средства за такова финансиране от централния бюджет.

(2) С акт на Министерския съвет може да се осигурява по реда на ал. 1 авансово финансиране и на предприятия, които са контролирани от държавата/общините, при спазване на изискванията на Европейския съюз за допустима държавна помощ.

Чл. 138. Независимо от разпоредбите на чл. 136 средства от Европейския съюз могат да се получават, съхраняват и разходват чрез съответните бюджети.

Чл. 139. Разпоредбите на тази глава се прилагат и за средствата по други международни програми и договори, които са с режим на сметки за средства от Европейския съюз съгласно чл. 9, ал. 2.

Чл. 140. (1) Със закона за държавния бюджет за съответната година се определят сметките за средствата от Европейския съюз, за които Министерския съвет утвърждава годишни разчети.

(2) Актуализирането на разчетите по ал. 1 се извършва по реда на чл. 109-111, доколкото със закона за държавния бюджет за съответната година не е предвидено друго.

(3) Годишните разчети за сметките за средствата от Европейския съюз на общините се утвърждават и актуализират от общинския съвет.

Г л а в а д в а н а д е с е т а

СМЕТКИ ЗА ЧУЖДИ СРЕДСТВА

Чл. 141. Сметките за чужди средства не се включват в държавния бюджет, общинските бюджети и останалите бюджети.

Чл. 142. Чрез сметките за чужди средства не може да се извършват и отчитат други дейности освен администрирането на чужди средства, с изключение на дейностите по принудително изпълнение и конфискуване от съответните държавни органи на активи и последващото управление и разпределение на конфискуваните средства съгласно изискванията на приложимото законодателство.

Чл. 143. Постъпления и плащания, които не представляват чужди средства, подлежат на отразяване като приходи, разходи, трансфери или финансиране само по съответните бюджети или сметки за средствата от Европейския съюз, в съответствие с единната бюджетна класификация и указанията на министъра на финансите, независимо от това дали за извършването на тези операции са прилагани сметки за чужди средства.

Чл. 144. Министърът на финансите определя реда и начина за прилагане на сметките за чужди средства.

Г л а в а т р и н а д е с е т а

БАНКОВО ОБСЛУЖВАНЕ И СИСТЕМА НА ЕДИННА СМЕТКА

Чл. 145. (1) Обслужването на банковите сметки и плащанията на бюджетните организации се осъществява от Българската народна банка и от банките по ред и начин, определени с указания на министъра на финансите и управителя на Българската народна банка.

(2) Българската народна банка обслужва системата на единна сметка и останалите сметки и плащания на бюджетните организации по чл. 147 в съответствие с изискванията на чл. 43 от Закона за Българската народна банка.

(3) Банките обслужват сметките и плащанията на бюджетните организации безплатно, с изключение обслужването на:

1. плащанията в системата за електронни бюджетни разплащания, транзитните сметки и на операциите по събирането на приходи и други постъпления чрез картови плащания съгласно съответните договори между Министерството на финансите и банките по чл. 148;

2. безналични плащания в чуждестранна валута чрез използване от банката на доставчик на платежни услуги извън територията на страната за извършването на превода. В тези случаи банката, обслужваща бюджетната организация-наредител на превода, може да таксува бюджетната организация само до размера на сумата на преките разходи, понесени от банката за извършването на превода, дължими от нея на съответния доставчик на платежни услуги извън територията на страната.

(4) Министърът на финансите и управителят на Българската народна банка определят реда и сроковете за годишното приключване на банковите сметки на бюджетните предприятия, включително и остатъците по тях.

(5) Режимът на банковата тайна не се прилага за операциите и наличностите по сметките на бюджетните организации, когато министърът на финансите изисква информация за тях.

Чл. 146. (1) Банките обезпечават в пълен размер наличните парични средства по всички обслужвани от тях сметки и депозити в левове и валута на бюджетните организации, включително и акредитиви в полза на Министерството на финансите.

(2) Обезпечаването по ал. 1 се извършва чрез блокиране на държавни ценни книжа по външния и вътрешния дълг на Република България. Блокирането на ценни книжа се извършва при Българската народна банка и има действие на законен особен залог върху тях в полза на Министерството на финансите. Блокират се ценни книжа, свободни от всякакви тежести и обезпечения. Банките деблокират държавни ценни

книжа само при условие, че това не води до временен недостиг на обезпечение на наличните парични средства на бюджетните предприятия по сметки при тях.

(3) При съгласие от министъра на финансите обслужващите банки могат да обезпечават наличните парични средства по сметките по ал. 1 на бюджетните организации в полза на Министерството на финансите и чрез блокиране на вземания по свои сметки, обслужвани от Българската народна банка. Блокирането на вземания по сметките се извършва при Българската народна банка и има действие на законен особен залог върху тях в полза на Министерството на финансите. Блокират се вземания по сметки, свободни от всякакви тежести и обезпечения. В зависимост от размера на паричните средства по сметките и искане за блокиране, съответно за деблокиране, отправено от обслужващите банки, Българската народна банка извършва блокирането, съответно деблокирането, на вземания по съответните сметки.

(4) Наличните парични средства по сметките по ал. 1 може да се обезпечават чрез вземания на банки за техни средства, съхранявани като чужди средства по отделно обособени за целта сметки за чужди средства на Министерството на финансите, обслужвани от Българската народна банка по реда на чл. 148, ал. 1 и 10.

(5) Министърът на финансите и управителят на Българската народна банка могат да променят размера и вида на активите на банките, служещи за обезпечение, както и реда и условията за обезпечаване по ал. 1-4, за което уведомяват обслужващите банки.

(6) При несъстоятелност на банка, обслужваща бюджетни организации, ценните книжа и другите активи, които служат като обезпечение по реда на ал. 1-5, не се включват в масата на несъстоятелността и преминават в пълно разпореждане на министъра на финансите. Средствата, останали след удовлетворяване на вземанията, обезпечени по реда на ал. 1-5 с ценни книжа, вземания по сметки и други активи, се включват в масата на несъстоятелността.

(7) Недействителни са всякакви тежести и обезпечения върху блокираните ценни книжа, вземания по сметки и други активи по ал. 2-5 за времето, през което те са заложили при условията и по реда на този закон.

(8) В лиценза на банки, които приемат за обслужване сметки на бюджетни организации, е необходимо да бъдат включени дейности по търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с прехвърляеми ценни книжа и участие в емисии на ценни книжа.

(9) Не се извършва обезпечаване по реда на ал. 1-8, когато по силата на закон конкретна банка изрично е освободена от това изискване. В тези случаи Министерството на финансите или бюджетната организация може да поискат обезпечаване от банката на договорна основа.

(10) Министърът на финансите и управителят на Българската народна банка определят с указания реда и начина на прилагане на ал. 1-9, включително и за изготвянето и предоставянето от банките на периодична информация за операциите и наличностите по сметките на бюджетните организации.

Чл. 147. (1) Всички сметки и плащания на първостепенните разпоредители с бюджети се обслужват от Българската народна банка, с изключение на тези по ал. 2 и ал. 2, 7 и 8.

(2) Сметки и плащания на общините, както и на други първостепенни разпоредители с бюджети извън територията на град София, се обслужват от банки,

доколкото те не подлежат на обслужване от Българската народна банка по реда на ал. 3 и 4.

(3) Когато първостепенните разпоредители по ал. 2 са включени в системата за електронни бюджетни разплащания като отделни първостепенни системи, за целите на обслужване на тези плащания и/или централизация на средства от транзитни и други сметки, на тях им се откриват и обслужват сметки в Българската народна банка.

(4) Българската народна банка може да обслужва и други сметки и плащания на първостепенни разпоредители по ал. 3, както и сметки и плащания на други бюджетни организации.

(5) Сметките и плащанията по ал. 1 и 3 не може да се прехвърлят за обслужване в други банки.

(6) Сметките и плащанията по ал. 4 на бюджетните организации, които не са първостепенни разпоредители не може да се прехвърлят за обслужване в други банки, освен когато с оглед оптимизиране на дейностите на Българската народна банка по обслужване на бюджетните организации министърът на финансите и управителят на Българската народна банка определят обслужването им да не се извършва от Българската народна банка.

(7) Министърът на финансите може да разреши на бюджетните организации по ал. 1 да откриват сметки в други банки, когато това е необходимо за осъществяване на картови разплащания и други банкови операции, неизвършвани от Българската народна банка, както и за откриване на акредитиви. След приключването на операциите тези сметки се закриват, като наличните салда по тях се възстановяват по съответните сметки в Българската народна банка.

(8) Средствата от Европейския съюз постъпват и се съхраняват и обслужват чрез банкови сметки в Българската народна банка. Изключение от това правило се допуска когато:

1. в регламентите на Европейския съюз или клаузите на съответните договори изрично е предвидено такива средства да се предоставят на бюджетната организация по сметка в банка, различна от Българската народна банка;

2. бюджетната организация не се обслужва от Българската народна банка, освен ако Министерството на финансите не определи за тези средства да се открие сметка на нейно име в Българската народна банка;

3. в случаите по ал. 6 и 7;

4. Министърът на финансите може да разреши обслужване на сметки и плащания в други банки, при условие, че ресурсът по съответния проект, програма или механизъм се съхранява основно по сметки в Българската народна банка, а чрез другите банки ще се извършва неговото разходване.

(9) Средствата от заеми и помощи на бюджетните организации по ал. 1 и 4 се обслужват в Българската народна банка, доколкото в клаузите на договорите изрично не е определено друго и доколкото не са налице случаи, за които се прилагат разпоредбите на ал. 6, 7 и ал. 8, т. 4.

(10) Министърът на финансите може да определи по реда на ал. 4 да се обслужват от Българската народна банка и средства по държавногарантирани заеми и държавни заеми, при които крайни бенефициенти са държавни предприятия и търговски дружества.

(11) Министърът на финансите и управителят на Българската народна банка определят обхвата на сметките и плащанията на бюджетните организации по ал. 1, 3 и 4, които задължително се обслужват чрез системата за електронно банкиране на Българската народна банка, както и реда, начина и сроковете за поетапното им включване към системата.

Чл. 148. (1) Сметките на бюджетните организации в Българската народна банка се организират и обслужват в единна система на събиране, съхраняване, разплащане и отчитане, наричана по-нататък "единна сметка".

(2) Бюджетните средства на органите на съдебната власт и на бюджетните организации, чиито бюджети не са част от държавния бюджет, се включват в единната сметка при запазване на тяхната финансова автономност при управлението на паричните средства.

(3) Средствата от Европейския съюз, както и тези за помощи и заеми по международни програми и договори се включват в единната сметка при съобразяване с изискванията на Европейския съюз и на съответните донори и заемодатели съгласно приложимите регламенти на Европейския съюз и клаузите на договорите, въз основа на които са предоставени тези средства.

(4) Безналичните плащания от бюджетите на първостепенните разпоредители на територията на град София, както и на всички техни подведомствени разпоредители от страната, подлежат на инициране, одобряване и извършване чрез системата за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА).

(5) Обслужването и програмното осигуряване на системата за електронни бюджетни разплащания се извършват от оператора на платежна система с окончателност на сетълмента за обслужване на клиентски преводи с левове, предназначени за изпълнение в определен момент, въз основа на сключен договор с Министерството на финансите.

(6) Левовите парични постъпления по бюджетите на бюджетните организации, чиито бюджети са част от държавния бюджет, се централизират в системата на единна сметка при спазване на изискванията на ал. 2 и 3, включително и чрез използване на транзитни сметки.

(7) Обслужването от банките в страната на плащанията чрез СЕБРА по ал. 4 и транзитните сметки по ал. 6, както и на операциите на бюджетните организации по събирането на приходи и други постъпления чрез картови плащания се извършва въз основа на сключени договори между Министерството на финансите и банките. Договорите съдържат едни и същи клаузи и цени, приложими за всички банки.

(8) Програмното и ресурсното осигуряване на картовите плащания по ал. 7 и свързаното с тях обслужване и сетълмент се извършват от лицензирания от Българската народна банка оператор на платежна система с окончателност на сетълмента за обслужване на плащания по операции с банкови платежни карти на територията на страната въз основа на сключен договор с Министерството на финансите.

(9) За обслужването по реда на ал. 7 и 8 картови плащания към бюджетни организации физическите и юридическите лица не заплащат банкови комисиони и такси.

(10) Българската народна банка обслужва от името и за сметка на Министерството на финансите сметките на бюджетните организации, включени в единната сметка по реда на ал. 1. Министерството на финансите заплаща на Българската народна банка на договорна основа обслужването на единната сметка и

услугите, свързани с информационното обслужване на сметки на бюджетните организации.

(11) Въз основа на предоставена от съответните първостепенни разпоредители информация и при съобразяване с изискванията на ал. 2 и 3 лимитите за плащания за съответните първостепенни системи в СЕБРА се определят и актуализират периодично от Министерството на финансите.

(12) За сметките за чужди средства, както и за първостепенните разпоредители, чиито бюджети не са част от държавния бюджет, министърът на финансите може да определи техните лимити да се определят автоматично на база на общия размер на постъпленията по съответната сметка в Българската народна банка.

(13) Министърът на финансите може да определи по реда на ал. 4 и/или ал. 6 да се включат в единната сметка и/или в СЕБРА средствата, постъпленията и плащанията на централния бюджет, бюджетите на първостепенните разпоредители извън територията на град София и техните подведомствени разпоредители, както и техните сметки за чужди средства.

(14) За определени плащания Министерството на финансите може да определи иницирането им да се извършва по общите правила и технология на СЕБРА от юридически лица, които не са бюджетни организации и са получатели на средства от консолидираната фискална програма.

(15) За бюджета на съдебната власт, бюджетите, които не са част от държавния бюджет, сметките за средствата от Европейския съюз, както и за сметките за чужди средства, плащанията на включените в СЕБРА бюджетни организации, се извършват в рамките на съответните лимити по ал. 11 и 12, като при превишение на одобрените плащания над наличността на приложимата за съответната първостепенна система в СЕБРА сметка в Българската народна банка разликата автоматично се финансира от сметка на централния бюджет.

(16) Възникналото по ал. 15 задължение към централния бюджет се погасява чрез автоматични преводи на последващи постъпления от приложимата за съответната първостепенна система в СЕБРА сметка в Българската народна банка по сметка на централния бюджет, като неуредените към края на отчетния период разчети по това задължение се отразяват в съответните отчети за касовото изпълнение на бюджета в частта на вътрешното финансиране.

(17) Включването в СЕБРА се извършва в срокове, определени от Министерството на финансите.

(18) За целите на контрола, отчетността и статистиката на публичните финанси в системата за електронни бюджетни разплащания може да се отразява, отчита и обобщава информация за бюджетните организации, техните приходи, разходи, други операции, активи и пасиви, просрочени вземания и задължения, поемане на ангажименти, както и други бюджетни, отчетни и статистически показатели на касова и начислена основа, свързани с консолидираната фискална програма.

(19) Наличните парични средства на бюджетните организации по текущи сметки, включени в единната сметка, без тези на централния бюджет и общините, могат да се депозират само в рамките на единната сметка по депозитни сметки, при условия и по ред, определени от министъра на финансите. Тези депозитни сметки се откриват на бюджетните организации и се обслужват от Българската народна банка от името и за сметка на Министерството на финансите, като начислените по тях лихви се отразяват в намаление на приходите от лихви на централния бюджет.

(20) Плащанията в системата на единна сметка се извършват до размера на общата наличност на единната сметка в рамките на съответните наличности и лимити по ал. 1, 11, 12. Българската народна банка не носи отговорност за неизвършени или забавени плащания поради недостиг на средства на единната сметка.

(21) Министърът на финансите упражнява общ контрол, осъществява управление на ликвидността и се разпорежда със средствата в единната сметка, включително чрез извършване на депозити в Българската народна банка и в банките, операции на вторичния пазар с държавни ценни книжа както и на други операции с ликвидни и нискорискови ценни книжа на други държави. При определяне на общите насоки за управление на ликвидността Министерството на финансите провежда консултации с Българската народна банка.

(22) Министърът на финансите може да извършва освен в случаите по ал. 20 гаранционни и други депозити в банки за целите на финансиране чрез банки на проекти по международни програми и договори, както и за други плащания, въз основа на акт на Министерския съвет.

Чл. 149. Министерският съвет, по предложение на министъра на финансите, може да реши да се включат в единната сметка и/или в СЕБРА средства, постъпления и/или плащания на държавни предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, търговски дружества, в които държавата е едноличен собственик на капитала, както и други контролирани от държавата юридически лица, при запазване на тяхната финансова автономност при управлението на паричните средства.

Чл. 150. С акт на Министерския съвет се определя редът, начинът, сроковете и обхватът на подлежащата на публикуване информация от СЕБРА.

Глава четиринадесета

ЦЕНТРАЛИЗИРАНО РАЗПЛАЩАНЕ НА ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ И ДАНЪЦИ

Чл. 151. (1) Дължимите от бюджетните организации вноски за държавните осигурителни фондове и институции, включително и вноските за сметка на осигурените лица се начисляват, отчитат, удържат и разплащат чрез схема за централизирано разплащане на осигурителни вноски.

(2) Включването на бюджетните организации в схемата за централизирано разплащане на осигурителни вноски се извършва по ред, начин и срокове, определени от министъра на финансите.

(3) Вноските за сметка на бюджета на съответната бюджетна организация и на сметките за средствата от Европейския съюз, без тези по ал. 11 се начисляват, удържат и отчитат като разходи за персонал и трансфери за поети осигурителни вноски.

(4) Начислените по реда на ал. 3 по сметките за средствата от Европейския съюз суми за осигурителни вноски за сметка на осигурителя и осигуреното лице се отразяват и като корективен трансфер за поети осигурителни вноски и задължение към бюджетите на съответните разпоредители с бюджет.

(5) В отчетите на бюджетните организации за касовото изпълнение на бюджета и сметките за средствата от Европейския съюз разходите за осигурителни вноски за сметка на осигурителя и осигурените лица се посочват в размер, съответстващ на начислените суми за заплати и други възнаграждения за персонал, но не повече от

утвърдения размер за съответния вид разходи.

(6) Дължимите суми по ал. 3 се превеждат от централния бюджет директно по сметките на съответните държавни осигурителни фондове.

(7) Преводите по ал. 6 се извършват текущо през годината от централния бюджет при съобразяване с изпълнението на консолидираната фискална програма и управлението на ликвидността на единната сметка и размера на предвидените разходи за осигурителни вноски по съответните бюджети, сметки и фондове. Разликата между начислените по ал. 3 суми и извършените преводи през годината се урежда по реда на ал. 8.

(8) До 30 юни на следващата година се извършва годишно разчитане между централния бюджет и държавните осигурителни фондове на разликата между текущо начислените и преведените през годината суми въз основа на информацията за отчетените по ал. 3 данни за осигурителните вноски от отчетите за касовото изпълнение на бюджетите и сметките за средствата от Европейския съюз и от други донори.

(9) Дължимите суми по ал. 4 се внасят по съответните бюджети до 15-о число на месеца, следващ тримесечието, а за четвъртото тримесечие - до 20 декември. Дължимата за четвъртото тримесечие сума се определя на базата на начислените за октомври и ноември осигурителни вноски, а за декември - на базата на дължимите осигурителни вноски за изплатените до 20 декември суми по възнаграждения на осигурените лица, начислени за този месец. Невнесените към края на годината суми по реда на тази алинея остават дължими за внасяне от сметките за средствата на Европейския съюз към съответните бюджети в следващата година.

(10) Когато сметка за средствата от Европейския съюз получава трансфер от централния бюджет или от бюджета на съответния разпоредител с бюджет, министърът на финансите може да разпорежи този трансфер да се прихваща до размера на дължимите по ал. 4 суми, като се превежда само разликата.

(11) Разходите за осигурителни вноски на държавните осигурителни фондове и институции се начисляват и отразяват по съответния бюджет, като дължимите от съответния бюджет суми за бюджети на други държавни осигурителни фондове се отразяват като задължение и се внасят по съответните им сметки в Българската народна банка до 20-о число на месеца, следващ начисляването на сумите.

(12) При отпускането на трансфери от централния бюджет и определянето на лимитите за плащане за съответните бюджети Министерството на финансите приспада и отчита като трансфер за поети осигурителни вноски сумите за осигурителните вноски по ал. 3.

(13) Текущо предоставяните от централния бюджет по бюджета на съдебната власт, както и по бюджетите, които не са част от държавния бюджет, касови субсидии и трансферите за поетите осигурителни вноски се отчитат до размера на утвърдените с закона за държавния бюджет за съответната година размери и корекциите им през годината субсидии, трансфери и корекциите им през годината. Всяко превишение над тази сума в края на годината се отчита по съответните бюджети на тези първостепенни разпоредители като задължение към централния бюджет, което се погасява в срока по ал. 8, включително и чрез прихващане от трансфера от централния бюджет за следващата година.

(14) Когато с годишния закон за държавния бюджет са предвидени трансфери за

бюджети извън държавния бюджет и тези трансфери не се предоставят от централния бюджет, министърът на финансите може да определи разпоредбите на ал. 12 и 13 да се прилагат и за такива трансфери, като в случаите на отчетени суми на касовите субсидии и трансфера за поети осигурителни вноски, различни от утвърдените със закона за държавния бюджет за съответната година размери и корекциите им през годината, разликата се отразява и погасява като разчети между съответния финансиращ и получаващ бюджет.

(15) Произтичащите от прилагането на този член разчети и свързаните с тях разлики и преводи по уреждането им се отразяват в отчетите за касовото изпълнение в частта на финансирането.

(16) За невнесените в срок суми по реда на ал. 9 и 11 се дължи законната лихва, която се внася по съответните бюджети.

(17) За включените в схемата бюджетни организации съответните първостепенните разпоредители предоставят информация за единния идентификационен код и други идентификационни данни, включително и за настъпили структурни и други промени, в срокове и по ред, определени от министъра на финансите.

(18) Данните за осигурителните доходи и вноски на осигурените лица се предоставят от включените в схемата на централизирано разплащане бюджетни организации по общия ред, доколкото не е определено друго със закон.

(19) Включените в схемата за централизирано разплащане бюджетни организации не превеждат дължимите осигурителни вноски по сметки на съответните администратори на тези публични вземания.

(20) Министърът на финансите дава указания по прилагането на този член.

Чл. 152. (1) Вноските за допълнително задължително пенсионно и друго осигуряване за сметка на осигурителя и осигурените лица и произтичащите от тях разчети, трансфери и лимити за плащания се определят, начисляват, удържат, внасят, уреждат и отчитат от бюджетните организации по реда на чл. 151.

(2) Дължимите суми за вноските за допълнително задължително пенсионно и друго осигуряване по ал. 1, без тези по ал. 4, се превеждат от централния бюджет директно по сметка за чужди средства на съответния администратор на тези средства в Българската народна банка.

(3) Преводите по ал. 2 се извършват ежемесечно до 20-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят сумите, въз основа на декларираните от бюджетните организации по ал. 1 данни за осигурените лица и техните доходи. Декларирането на тези данни се извършва от включените в схемата за централизирано разплащане на осигурителни вноски бюджетни организации по общия ред.

(4) Разходите за вноски за допълнително задължително пенсионно и друго осигуряване се начисляват по бюджетите на държавните фондове за осигуряване и се внасят от техните сметки в Българската народна банка по съответната сметка по ал. 2 до 20-о число на месеца, следващ месеца, в който са начислени сумите.

(5) Постъпилите по реда на ал. 3 и 4 суми се превеждат на съответните пенсионни и други фондове до 31-о число на месеца, в който са преведени сумите от централния бюджет.

(6) Разпоредбите на този член се прилагат, когато вноски за допълнително задължително пенсионно и друго осигуряване се събират и администрират от бюджетна организация и тези суми подлежат на превеждане на пенсионни и други фондове и институции, които не се включат в сектор „Държавно управление”.

(7) Министърът на финансите дава указания по прилагането на този член.

Чл. 153. (1) Дължимите от бюджетните организации суми за данъци върху доходите на физически лица, както и за други данъци, постъпващи в приход на централния бюджет могат да се начисляват, удържат, отчитат и внасят на основата на принципите и правилата на схемата за централизирано разплащане по чл. 151 по ред и срокове, определени от министъра на финансите.

(2) Декларирането на данни за данъците по ал. 1 и предоставянето на друга свързана с тях информация на съответните администратори на публични вземания се извършва от бюджетни организации по общия приложим ред, доколкото не е определено друго със закон.

(3) Бюджетните организации, за които се прилагат разпоредбите на ал. 1 и 2 не превеждат сумите на данъците по ал. 1 по сметки на съответните администратори на тези публични вземания.

(4) Министърът на финансите дава указания по прилагането на този член.

Глава петнадесета БЮДЖЕТНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 154. Бюджетните организации осъществяват счетоводството си съгласно изискванията на Закона за счетоводството и на основата на стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 155.

Чл. 155. (1) За бюджетните организации министърът на финансите утвърждава счетоводни стандарти, указания и сметкоплан, които следва да са в съответствие със:

1. изискванията на Европейския съюз за отчетността, статистиката и бюджетирането на публичния сектор;

2. счетоводната рамка, принципите и концепциите на Методическото ръководство за държавна финансова статистика, издадено от Международния валутен фонд;

3. международните счетоводни стандарти за публичния сектор на Международната федерация на счетоводителите;

4. изискванията на българското законодателство по отношение на бюджетирането, отчитането на изпълнението на консолидираната фискална програма и управлението и контрола на средствата и разходите на бюджетните организации.

(2) Стандартите, указанията и сметкопланът по ал. 1 се разработват и актуализират от Министерството на финансите.

(3) По въпроси, неуредени в стандартите и сметкоплана по ал. 1, за бюджетните организации могат да се прилагат разпоредби на стандарти, приложими за други предприятия, по ред, определен от министъра на финансите.

(4) Стандартите, указанията и сметкопланът по ал. 1 и 3 се публикуват на интернет страницата на Министерството на финансите.

Чл. 156. (1) Със заповед, съгласувана с председателя на Националния статистически институт, министърът на финансите може да определя предприятия, които не са бюджетни организации по смисъла на § 1, т. 4 от допълнителните разпоредби, да прилагат стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 154, ал. 1 и 3, когато тези предприятия попадат в сектор "Държавно управление" и не са търговски дружества.

(2) Заповедта по ал. 1 се обнародва в "Държавен вестник" и се публикува на интернет страниците на Министерството на финансите и Националния статистически институт.

Чл. 157. (1) Бюджетните организации и предприятията по чл. 156, ал. 1 изготвят и представят годишните си финансови отчети на базата на стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 154.

(2) Формата, структурата и съдържанието на годишните и междинните финансови отчети на бюджетните организации и на предприятията по чл. 156, ал. 1 се определят от министъра на финансите.

Чл. 158. Отчетните данни за активите, пасивите, приходите, разходите и операциите на всички бюджетни организации и предприятията по чл. 156, ал. 1 се консолидират от Министерството на финансите въз основа на представени от тях оборотни ведомости и друга информация при условия, в срокове, периодичност и по ред, определени от министъра на финансите.

Чл. 159. За целите на отчетността и статистиката на публичните финанси министърът на финансите може да изисква от предприятията по чл. 1, ал. 2 от Закона за счетоводството, които са контролирани от държавата или общините или са подпомагани от тях чрез субсидии, преференциални заеми, държавни гаранции и други форми на държавна помощ, да представят допълнителни отчети и информация в определени от него форма, съдържание, срокове и ред на изготвяне и представяне.

Чл. 160. Стандартите, указанията и сметкопланът по чл. 155, счетоводните системи на бюджетните организации и предприятията по чл. 156, както и информацията по чл. 158 и 159 следва да осигуряват възможност за изготвяне на данни за сектор „Държавно управление” и неговите подсектори в съответствие с изискванията на Европейския съюз.

Чл. 161. (1) Редът, начинът и сроковете за изготвяне и представяне на финансовите отчети на бюджетните организации се определят от министъра на финансите.

(2) Бюджетните организации публикуват на интернет страницата си информация от годишните финансови отчети по ред, начин и срокове, определени от министъра на финансите, съгласувано с председателя на Сметната палата.

Чл. 162. (1) Министърът на финансите може да определи в консолидираната фискална програма да се включват средствата, постъпленията и плащанията на други лица или техни структурни единици, когато те подлежат на включване в сектор „Държавно управление”.

(2) За целите на изготвяне и отчитане на консолидираната фискална програма включените по реда на ал. 1 средства и операции в зависимост от естеството и

характера си се приравняват на бюджети, сметки за средствата от Европейския съюз и сметки за чужди средства.

(3) Не се включват в консолидираната фискална програма по реда на ал. 1 и 2 операциите и средствата на търговските дружества и техните структурни единици.

Чл. 163. За целите на касовото изпълнение на бюджета, отчетността и статистиката на публичните финанси произтичащите от структурни промени корекции по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет и отчитането на прехвърлянето на активите и пасивите между съответните бюджетни организации може да се извършват с дата 1-во число на месеца, определен от министъра на финансите в зависимост от конкретната структурна промяна, изискванията на съответния нормативен акт и при отчитане на други, свързани със структурната промяна обстоятелства.

Глава шестнадесета

АДМИНИСТРАТИВНОАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

.....

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. **„Бюджетна вноска“** е трансфер, които бюджетната организация предоставя на централният бюджет. Не е бюджетна вноска възстановяването в централния бюджет на неусвоени суми от получени от бюджетната организация трансфери от централния бюджет.

2. **„Бюджетна програма“** е съвкупност от дейности, за които е отговорен определен орган, и по която се разходват ресурси от бюджета за реализиране на конкретна цел на политиката.

3. **„Бюджетна субсидия“** е трансфер с общо или целево предназначение, които централният бюджет предоставя безвъзмездно на бюджетни организации за съответната бюджетна година.

4. **„Бюджетни организации“** са всички юридически лица, чиито бюджети се включват в държавния бюджет, в общинските бюджети, в бюджетите на държавните осигурителни фондове и институции, както и всички останали юридически лица, чиито средства, постъпления и плащания се включват в консолидираната фискална програма по силата на нормативен акт или по реда на чл. 162.

5. **„Бюджетни взаимоотношения“** са трансфери и временни безлихвени заеми.

6. **„Бюджетни средства“** са паричните средства, постъпващи, съхранявани, трансферирани и/или разходвани по отделните бюджети.

7. **„Бюджетно салдо“** е разликата между приходите, разходите и бюджетните взаимоотношения. Положително бюджетно салдо е излишък, а отрицателно бюджетно салдо – дефицит.

8. **„Временен безлихвен заем”** са отпуснатите и подлежащи на възстановяване парични средства между централния бюджет, бюджетите, сметките за средствата от ЕС и сметките за чужди средства, с изключение на сумите по чл. 148, ал. 14 и 15. Временният безлихвен заем се третира и представя за целите на отчетността и бюджетирането като трансфери.

9. **„Делегирани от държавата дейности”** са дейностите по предоставяне на държавни публични услуги, до които населението следва да има осигурен равностоен достъп в съответствие с действащото законодателство.

10. **„Дълг на социалноосигурителните фондове”** е дългът на подсектор „Социалноосигурителни фондове” (social security funds) съгласно изискванията на Европейската система от национални и регионални сметки в Общността.

11. **„Държавна помощ”** е тази, определена в § 1, т. 1 от Закона за държавните помощи.

12. **„Изключително обстоятелство”** е необичайно събитие извън контрола на (изпълнителната власт) Министерския съвет, което има сериозно въздействие върху финансовата позиция на сектор „Държавно управление“ и върху бюджетното салдо по КФП, изчислено на касова основа, или период на икономически спад с над 3 на сто в реално изражение.

13. **„Касова основа“** е система за бюджетиране и отчитане, която обхваща всички парични постъпления и плащания, подлежащи на отразяване по банковите сметки на бюджетните организации, операциите им в брой, както и приравнени на тях операции съгласно съответните разпоредби на стандартите и указанията за отчетността на бюджетните организации по чл. 155.

14. **„Консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“** е дългът на сектор **„Държавно управление“** съгласно изискванията на Европейската система от национални и регионални сметки в Общността.

15. **„Местна общност”** са гражданите и юридическите лица, които имат регистрация, осъществяват дейност или ползват услуги на територията на общината.

16. **„Местни дейности”** са дейностите, които общините извършват и финансират въз основа на закон и/или решение на общинския съвет

17. **„Приходи”** са паричните постъпления за съответната бюджетна година от: публични държавни и общински вземания, помощи от Европейския съюз и други безвъзмездно получени суми, глоби, санкции и неустойки, конфискувани активи, лихви, дивиденди и други доходи от финансови активи, както и всички други парични постъпления на бюджетните организации, които произтичат от реализация и използване на нефинансови активи и предоставяне на услуги. Плащанията, представляващи възстановяване на приходи, се третират като негативен приход.

18. **„Поети задължения за разходи“** са паричните задължения за разходи, които възникват през текущата година, независимо дали са платени. В поетите задължения не се включват провизиите за задължения съгласно счетоводното законодателство, приложимо за бюджетните организации, както и задълженията от предходни години. Не са задължения за разходи поетите ангажименти.

19. **„Политика”** е съвкупност от цели на органите на държавна власт за въздействие в определена област на социалното и икономическото развитие на обществото. Всяка политика обединява бюджетни програми, насочени към изпълнението на конкретна политика на правителството.

20. **„Разходи”** са плащанията за съответната бюджетна година за: персонал и свързаните с него осигурителни вноски, доставки на нефинансови активи, услуги, лихви, възмездно използване на ресурси на трети лица, обезщетения, санкции и неустойки, както и за безвъзмездно предоставени средства на физически и юридически лица. Паричните постъпления, представляващи възстановяване на разходи, се третираат като негативен разход.

21. **„Сектор „Държавно управление”** е сектор "Държавно управление" (General government) съгласно изискванията на Европейската система от национални и регионални сметки в Общността.

22. **„Система за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА)”** е система за наблюдение на иницираните плащания от включените в нея юридически лица и управление на плащанията в рамките на предварително зададени лимити. СЕБРА не е платежна система по смисъла на чл. 79 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

23. **„Социалноосигурителни фондове”** са Националният осигурителен институт и фондовете на държавното обществено осигуряване, Националната здравноосигурителна каса и всички други юридически лица и фондове, които се включват в обхвата на подсектор „Социалноосигурителни фондове” (social security funds) съгласно изискванията на Европейската система от национални и регионални сметки в Общността.

24. **„Средносрочна бюджетна цел”** е определената за структурния баланс цел за всяка година от средносрочния хоризонт, която гарантира устойчиво фискално развитие в рамките на изискванията на Пакта за стабилност и растеж с включени разходи за застаряването на населението.

25. **„Структурен баланс”** е годишното салдо на сектор „Държавно управление“, коригиран спрямо икономическия цикъл, без отчитане на еднократните и временните мерки.

26. **„Трансфер”** е безвъзмездно прехвърляне на парични средства между централния бюджет, бюджетите и сметките за средствата от Европейския съюз, включително и предоставянето на средства за финансиране на конкретни дейности и услуги, когато такова предоставяне на средства не се класифицира като разход/приход.

27. **„Финансиране”** са постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга, постъпленията от приватизация, операциите с чужди средства, операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за съответната бюджетна година, включително и от преценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. Финансирането е равно на бюджетното салдо с противоположен знак.

28. **„Фискални показатели за сектор „Държавно управление”** обхващат консолидираната фискална програма и други корективни показатели, в съответствие с Европейската система от национални и регионални сметки в Общността.

29. **„Чужди средства”** са съдебните гаранции, гаранциите за обезпечаване на временен внос, депозитите за участие в търгове и други подобни средства, временно съхранявани от бюджетната организация за сметка на други лица, включително събиране, разходване или временно съхраняване на средства за сметка на бюджети или сметки за средствата от Европейския съюз.

§ 2. Този закон въвежда разпоредбите на Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите-членки (ОВ, L, 306/41 от 23 ноември 2011 г.).

§ 3. Този закон може да бъде изменян, допълван или отменян единствено с нов закон за публичните финанси или със специален закон за изменение и допълнение на този закон.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

.....

§... Законът за устройството на държавния бюджет (обн., ДВ, бр. 67 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 46 от 1997 г., бр. 154 от 1998 г., бр. 74 от 2002 г., бр. 87 от 2005 г.; попр., бр. 89 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 80 от 2007 г., бр. 98 от 2008 г., бр. 54 от 2011 г.) се отменя.

§... Законът за общинските бюджети (обн., ДВ, бр. 33 от 1998 г.; изм., бр. 69 от 1999 г.; Решение № 2 на Конституционния съд на РБ от 2001 г. - бр. 9 от 2001 г.; изм., бр. 56 от 2002 г.; доп., бр. 93 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 107 от 2003 г.; изм., бр. 34 и 105 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 98 от 2006 г., бр. 108 от 2007 г.; изм., бр. 98 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 16 от 2011 г.) се отменя.

.....

§... Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет.

§... Законът влиза в сила от 1 януари 2013 г.